

ره‌وشتی بانگه‌وازیکاران

منتدی إقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

له نووسینی

بلمان عهد العوده

ومرکیزانی

باوکی مهروان

مهولیز ۱۴۱۴ک - ۱۹۹۴از

منتدى إقرأ الثقافي

ره‌وشی بانک‌ها و بازیکاران

له نووسینی

سلمان فهد العوده

وه‌رگیرانی

باوکی مه‌روان

مه‌ولیر ۱۴۱۴ک - ۱۹۹۴ز

پیشگی

ان الحمد لله، نحمده ونستعينه ونستغفره ونستهديه، ونعوذ بالله من شرور انفسنا، ومن سيئات اعمالنا، من يهده الله فهو المهتدي ومن يضلل الله فلن تجد له وليا مرشدا، واشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له، واشهد ان محمدا عبده ورسوله، صلى الله عليه وعلى اصحابه ومن سلك سبيله واهتدى بهداه وسلم تسليماً كثيراً.

شنتیکی دیارو بهرچاوهکه وانیستا له سهرتا سهری جیهانی نیسلامی دا ههول و تیکوشانیتیکی بی ووجان ههیه بو زیندووکردنه وهی گیانی نیسلام له نیو کومه لگا نیسلامی بهکان. ههروهها هینانه وهی بهندهمانی خودا بو ژیر سنیهری قورئان و سوننه تی بهرزی پیغه مبهه - ﴿ﷺ﴾- بو ئەم کارهش ژمارهیهکی زور له گهنج و پیری ئەم نومه ته پهیمانیان له گه ل خوادا بهستوهو خویان به خودا فروشتوه، ئەم ههول و کارانهش له چوارچیه وهی چهنده کومه له و ریکخراوو دهسته ولایه نی نیسلامی دا خوی دهنوینی.

ماموستا سهلمان عۆده وهکو خه م خۆریکی ئەم نیسلامه و دلسۆزیکه ئەم کاروانه، به شینک له ئهرکی سهر شانی خوی به رامبهه به بانگه وازیکاران له م کتیبه دا. به جی هیناوه.

منیش له بهر گرنگی و سوود به خشی ئەم ئامۆژگاریانه که ئیجگار
هێویستن بۆ بانگه وازیکارانی رینگای خودا به قه دهر توانای خۆم دهستم
دایه وهرگیرانی له عه ره بیه وه بۆ سه ر زمانی کوردی به ئومیدی نه وهی که
بانگه وازیکارانی کورد سوودی ئی وهر بگرن و بتوانن به م رهوشتانه
خۆی یان برا زینینه وهو به چاکترین شیوه بینه مهیدان و نه سهی خۆیان
تا و بدهن به ناواتی گه یشت به رهزامه ندی خودای په ره رده گار.
وه منیش داوای ئی بووردن و چاو پووشی له خوینه ری ئازیر ده که م له
ئاست هه ره له وه که م کوریه ک که له وهرگیرانه که وه سه ری هه له دایه ی.

والله ولی التوفیق

وه رگیر

به‌ناوی خوای گهورهو میهره‌بان

ئەم رابوونە ئیسلامیە لە ئیمەیه و ئیمەش بەشیکین لەو رابوونە،
شکۆمەندیەکی شکۆمەندی ئیمەیه، سەرکەوتنی سەرکەوتنی ئیمەیه،
وئیمەش لە هەموو کەسێک دڵخۆشترین بەم رابوونە!
ئەو کەسانە ی که توانادارن ناییت تەنها بە (دڵ خۆشی) بەشداری ئەم
رابوونە مەزنە بکەن، هەر هیچ نەبێ ئەم دڵ خۆشییە بێتە ووشەیه‌کی
بنیات نەر، یا ئامۆژگاریه‌کی سوودبەخش و بە مەبەست یان بە لایەنی
کەمەوه سەرنخ راکیشانیکی ژیرانە و بەسۆز بێت.
بەریوەبردنی ئەم رابوونە ئیسلامیەش کاری تاکە کەسێک نیە، بەلکو
ئەرکیکە لە ئەستوی ئیمە و هەر کەسێکی ترکە خۆبە موسلمان بزانی.
دەبا ئیمەش لەم کاروانە پێرۆزه بەجێ نەمێنین و لە پیت و بەرەکه
تەکی بێ بەش نەبین.

دانەر

پهناوی خوای گهرومو پهرووردگار

« بنی پېشه‌گزی »

پېغه مبه‌ری پېشه‌وامان - ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ له پاراننده کانیدا د پېله‌رموو «اللهم
اهدني لأحسن الأخلاق، لا يهدي لأحسنها إلا أنت، واصرف عني سيئتها،
لا يصرف عني سيئها إلا أنت، لبيك وسعديك والخير كله في يديك، والشر
ليس إليك إنا بك واليك تباركت وتعاليت».

صوسلیم ریوایمتی کرېووه

★★ ★★ ★★ ★★

«اللهم إني أعوذ بك من منكرات الأخلاق والأعمال والأهواء»

ترمذی ریوایمتی کرېووه

★★ ★★ ★★ ★★

«اللهم حسنت خلقي فحسن خلقي»

نعمه‌د ریوایمتی کرېووه.

★★ ★★ ★★ ★★

«اللهم إني أعوذ بك من العجز والكسل، والجبن والبخل والهرم والقسوة،
والغفلة والعيالة، والذلة والمسكنة، وأعوذ بك من الفقر والكفر، والفسوق
والشقاق والنفاق، والسمعة والرياء وأعوذ بك من الصمم والبكم، والجنون
والجذام والبرص وسيئ الأسقام»

المستدرک ۱ / ۵۳۰-۵۳۱

۲ . بهرترین خوره وشت»

خوره وشت له ئیسلامدا پله و پایه یه کی بهرزی پندراوه، هر و مکو له فرموده ی پیغه مبه ر- ﴿﴾ هاتوو ده فرموی: «إنما بعثت لاتمم مکارم الاخلاق» له ریوایه تیکی تر دا به:

«إنما بعثت لاتمم صالح الاخلاق»^(۱) هاتوو، ئه م فرمودانه ش ئه و هر دهرده مخن که ئه و کاره مه زنه ی پیغه مبه ری خوا ﴿﴾ بؤنیر دراوه ته نها بریتی به له ته و او کردنی خوره وشتی بهرزه مه ش سهیر نه، چونکه ئه گه ر ئیغه بمانه ویت (خوره وشت) به وه لیک بدینه وه که بریتی به له:

★ چۆنیه تی هه لس که وت کردنی به نده له گه ل خوداو له گه ل خه لکیدا ئه مه ش ئایین ده گریته وه به مانا فراوانه که ی چۆن له گه ل خوی به ده پیته ر هه لس و که وت ده که ی؟

چۆن دان به تاك و ته نهایی داده نییت و ده پیه رستی وه له و شتانه ش دور ده که ویته وه که خوی گه وه ره زما نه ندی له سه ر نه؟

وه چۆن له گه ل به ند مکانی خوا هه لس و که وت ده که ی؟ ئه و به ندانه که فریشته کان و په یغه مبه ران و پیاو چاکان و خزم و کس و کار ده گریته وه ئه وانه ی که مای خویشو یستنیان

له سه رمان هه یه، چۆن هه لس و که وت ده که ی له گه ل ده که ی په رکه ی تر که له شه یقان و کافرو پیاو خراب و دوو پوو مکان بیک دیت ئه وانی که ئه بی له بهر خاتری خوا خوشت نه وین و رقت ئی تیان بی.

۱- (ئهممه د) ریوایه تی کر بووه، (مالک و به زار) له کتبی (المجمع) ریوایه تیان

کر بووه.

★ وهیان نه‌گه‌ر خوو ره‌وشت به‌مانا په‌کی تاییه‌تی تر لیک بد‌مینه‌وه و بلین بریتی‌یه له چونیته‌تی هلس و وکوت کردن له‌گه‌ل خه‌لکیدا نه‌و به‌ گویره‌ی نه‌م مانایه‌ش فه‌رموودمه‌کی پیغه‌مبه‌ر ﴿﴾ - به‌رزی و گرنکی ره‌وشت له‌م ئایینه‌ه پیرۆزه‌دا دهرده‌مخات، هه‌روه‌کو ده‌فه‌رموی: «الحج عرفة»^(۱) لیره‌دا مه‌به‌ست نه‌وه نیه‌که‌حج کردن ته‌نها وه‌ستانه‌له‌کئیوی عه‌رفه‌، به‌لکو مه‌به‌ست نه‌وه‌یه که‌وه‌ستان له‌عه‌رفه‌ گرنکترین پایه‌کانی حج کردنه‌، وه‌کو ده‌فه‌رموی «الذین النصيحة»^(۲) مه‌به‌ست نه‌وه‌یه که‌ ئامۆزگاری کردن پایه‌یه‌کی به‌رزی هه‌یه له‌ئایینی ئیسلامدا.

که‌وابوو هه‌ردوو ماناکه‌ به‌لگه‌ن له‌سه‌ر په‌له‌و پایه‌و گرنکی ره‌وشت له‌ ئیسلام دا.

۲ ■ موسلمانیه‌... بانگه‌وازی‌کار»

لیره‌دا پهیویسته‌له‌سه‌ر موسلمان که‌ خۆی به‌ره‌وشتی به‌رز بران‌ینیه‌وه‌، جا نه‌م موسلمانه‌ بانگه‌وازی‌کار بی‌یان نا، چونکه‌ ره‌وشتی به‌رز له‌ئامانجه‌ سه‌رمه‌کیه‌کانی نه‌م په‌یامه‌یه‌.

که‌ وه‌کو دیاریه‌ک بو‌ مروّفی سه‌ر به‌روی زه‌مین هاتوه‌وه‌ به‌ تاییه‌تی دیاری‌یه‌ بو‌ کۆمه‌تی ئیمانداران، نه‌م په‌یامه‌ مروّف به‌ره‌و ریگای راست رینصوونی ده‌مکات، دهرونیان پاک ده‌مکاته‌وه‌، نه‌و شتانه‌یان فی‌ر ده‌مکات که‌نه‌یان زانیوه‌ «هو الذي بعث في الاميين رسولا منهم يتلوا عليهم آياته، ويزكيهم، ويعلمهم الكتاب والحكمة، وان كانوا من قبل لفي ضلال مبين» — (الجمعة، ئایه‌تی: ۲)

(۱) [ترمی، ئه‌بوداود، نه‌سائی، ئیبن‌وماجه، دارمی] ریوایه‌تین کردوه‌وه‌.

(۲) [موسلیم، ئه‌بوداود، نه‌سائی] ریوایه‌تین کردوه‌وه‌.

به لی هر له مایه ته شدا (ویزکیهم) مه بهستی پاک کردنه وهی دل و
دهرو نه وه په روهره مگرد نیه تی له سهر رهوشتی بهرز و پاک کردنه وهی له
خورهشتی ناشمیرین.

جا نه گهر رهوشتی بهرز پنیویست بیت بو تاک تاکی موسلمانان.... باشه
دهبی چون بیت بو نه و که سهی که خوئی به هلگری نالای ئیسلام و
دروشمه کانی دهزانی... و له نیو خه لکی بانگه وازی بو نه م ئیسلامه
دهکات... بی گومان نه و جوره که سانه دهکونه بهرچاوی تیژی خه لکو
به ره رخنه و رخنه سازی خه لکوه، بویه بچوکتین هله و عیب جزی
سه رنجی خه لک ده بیت و له سه ریان گوره دهگری جا نه بی بانگه واز
یکارانی ریگای خودا راستی بانگه واز مکی به خو رهوشت و ناکاری
جوان به سلیمینی نازیز ان:- رهوشتی بهرز و ناکاری شیرین زور پنیویستن
بو که سانیک که هلگری نه م په یامه ی خون به لی زور پنیویسته بو
پاراستنی نه م بانگه واز هو هلگری له تانه و ته شهری داخ له دلان و
پنیووسی ناحهزان و، خه یالاتی گیله پیاو نه فامه کان!

۴ « خالیکی تری »

نه گهره بمانه ویت له سهر (رهوشت) بروین بابه ته که دزیزه ده کیشی، چونکه
چهنده ما سهرچاوم له ژیر ده ستدایه بو نه م باسه و مکو:

«اخلاق النبوی» که ابي الشیخ الاصبهانی نووسیویه تی وه «مکارم
الاخلاق» که طبرانی وخرانطی نووسیویانه، وه «الاخلاق والسیره» که این
حزم نووسیویه تی و، کتیبی «دستور الاخلاق فی القرآن» که محمد عبدالله
الدران نووسیویه تی... گالیکی تریش.

خوینهری ئازیز:-

ئەم نامیلکە یە تەنھا خستنهوه بەرچاوو بەبیر هێنانهوهی
بەرزى و گرنكى رهواست و ئاكارهكانه، كه ههست
بەگرنكى یان دەكەم بۆ موسلمانى بانگهواز یكار و هتایدا
تەنھا باسى چەند لایەنێكى گرنكى ئەم رهوستانه م کردووه.
سەرچاوهش لەسەر ئەو باسه زۆرن ئەوهی بیهرى زیاتر
لایى بکولیتەوه....

یەكەم:- راستگۆیى «التحقق»

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ»

(التوبة:- ئایەتى: ١١٩)

واتە: ئەى كۆمه ئى بڕواداران پارێز بكن له خوداو له گەل راستگۆيان
دابىن.

زۆر كەس واتىدەمگات راستگۆيى تەنھا راستگۆيى يە له قسە كردندا
بەلام له راستيدا (راستگۆيى) بەرنامە يەكى گشتى و فراوانە، خاسيەتيكە
له خاسيەتەكانى شەخسيەتى موسلمان چ له ناووهى بى يان له
دەرموهيدا وەله قسەو كردهوهكانى دەرەكەون و راستگۆيى له چەندىن
بواردا خۆى دەنوێنى:-

١- راستگۆيى له هەلگرتنى ئايىنى خوادا:

ئەو راستگۆيى يە بەوه ديتەجى كه دیندارى موسلمان دیندار يەكى
راسته قينه بێت و لەسەر ئەساسى راستگۆيى له گەل خوادا بێت، نەك

لهسەر بناغەى دوو ڕوویى و درۆ ناراستی بۆیه دەبینین له قورئاندا راستگویی «الصدق» بەرامبەر دوو ڕوویى «النفاق» بەکار هاتوو «لیجزی اللہ الصادقین بصدقهم ویعذب المنافقین ان شاء اویتوب علیهم»

(الاحزاب، ئایەتى: ۲۴)

جا پێویستە ئیمان و ڕوایەکی بەتین بەخوای ڕۆژی دوایی و فریشتەکان و کتێبە پێرۆزەکانی خوای پێغەمبەران لە دل و دەرووندا دامەزرا بێت، لەگەڵ موسلمانەتێکی ناشکر لەرووات و هەلس و کەوتدا، پێویستە موسلمان کردەوهو ئاکاری لەگەڵ ئیمانی نێو دل و دەروونی هاوئاھەنگ بێت.

زۆر جار موسلمانێ بانگەواز یکار بە خەیاڵی دادیت کە هەندیک کرداری چاک ئەنجام نەدات لە ترسی ئەوێ نەوێ نەوێک لە دلەوه نەبیت یان ئە ئیما نەکەم ئەوێندە نێ بۆیه ئەم کارمیان ئەم سوننەتە ئەنجام نادن ئەمەشیان بۆ سەیهکی ترە لە بۆسەکانی شەیتان ئەبێ موسلمان خوێ ئی بهاریزی تا تووشی ئەم هەلە گەورەیه نەیت.

هەر کردەوهیه کی چاک کە موسلمان بە ئەندامەکانی ئەنجامی دەدات هۆیه کە بۆ چاک بوون و راست بوونەوهی دل بە مەرجیک بۆ ڕیبازی و ناوەدنگ و هەفریواندن موسلمانان نەبیت.

ب - راستگویی لەقسە کردندا :-

راستگویی لەقسە کردندا کە سایەتێکی روشن و ناشکراو پیاوهتی و پایه داری ئەوکەسە دەردمخات، تەنها کە سانیک پەنا دەبەنە بەر درۆکردن کە مروقی گەوج و دەروون پێسن و، بی شە خسیەتن، هەموو ویژدانیکی ساغ درۆکردن بە کاریکی خراب و عەیبیکی گەورە دەزانن، هەر بۆیەش هەموو ئایینە ئاسمانیەکان درۆکردنیان قەدەغەکردووە بە تاوانیان لەقەلم داوه.

ئەي بۇ موسلماننى كە ھەلگىرى پەيام بانگە وازى خوايى بىنى دەپنى قەت درۆي لى چاۋەرۋان بىكرىت؟ بىنى گومان، ئەخىر ئىشائە اللە ئەمە ھەرگىز روونادات بەلام:-

ھەندى موسلمان ھەن كە جارى وا ھەيە قەسەيەك دەمكەن بەمە بەستىك، بەلام خەلكى بە جۆرىكى تر لىكى دەمەنەۋە وتى دەمكەن لە پاشان كە دەمىنن كارەكە بەم جۆرە نەبوو كە ئەوان تى گەيشتىبون يەكسەر ئەو موسلمانە بە درۆزن دەمەنە قەلەم وتاۋانبارى دەمكەن، جا پىويستە موسلمان زۆر ئاگادارى قەسەكانى خۆي بىنى، چونكە بەر پىرسىيارە بەرامبەر ھەر قەسەيەك كە دەيكا چونكە موسلمانى بانگە وازىكار نوپىنەرى بەرنامەي خودايەو نمونەي ئەو و كەسانەيە كە ھەلگىرى بەرنامەي خودايەو نمونەي ئەو كەسانەيە كە ھەلگىرى بىرو باۋەرۋى رىيازى ئىسلامىن و دەيانەۋى ئىسلام جارىكى تر لە دى موسلمانان زىندوۋ بىكەنەۋە.

جا براۋ خوشكى موسلمان:-

كە ھەلوپىستىك زۆرت بۇ دەھىننى درۆ بىكى نەكەي خۆت توۋشى ئەم تاۋانە بىكى، چونكە موسلمان درۆ ناكات، لە ھەش زىاتر ئەۋە ئەبوسوفيانى بىنى باۋەرەكە لە بەردەم (ھىرەتل) پاشاي رۆم ۋە ستاۋە پىرسىيارى لى دەكرى دەربارەي شەخسىەتى پىغەمبەر - ﷺ - لە ۋە لامدا دەئى:- ۋەللاھى ئەگەر بزانم درۆيەكانم لى سەيى نابنەۋەو بە چاۋم دانادرىنەۋە ئەۋەي قەسەي راست بىنى لەسەر موحەمەد نەيكەم^(۱)!

(چونكە بىنى خوش نەبوو لەپىش ھىرەتل مەدحى موحەمەد كىك بىكات كە دوژمنىەتى) بەلام درۆشى نەكرد.

موسلمانان و ھەلگىرانى بانگە وازى خوايى ئەبى زۆر پارىز بىكەن نەكەۋنە بەر ھىرش وتانەۋە تەشەرى نەفام و ناھەزان.

(۱) (بوخارى) رىۋايەتى كىردوۋە.

ج - راستی و دروستی کرده‌وه :-

لیردا مه‌به‌ست نه‌ومیه کرده‌وه‌مکانی مروف به‌ته‌ن‌ها بو‌خوا بیت، دوور بیت له هه‌موو ریابازی و ناوهد‌منگیه «فمن كان یرجوا لقاء ربه فلیعمل عملاً صالحاً ولا یشرك بعبادة ربه احداً» (الکھف: ۱۱۰) هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمووی :-

«لیلوکم ایکم احسن عملاء» (الملك: ۲) «فضیلی کوری عیاض) نه‌لی (ایکم احسن عملاً) واته: باشترین کرده‌وه کانتان لای خوا: اخلصه واصوبه :- هاگترین و راستترینیان.

قیل: ما اخلصه واصوبه؟

قال: - إن العمل اذا كان خالصاً ولم یکن صواباً لم یقبل واذا كان صواباً ولم یکن خالصاً لم یقبل، لایقبل حتی یكون خالصاً و صواباً! که‌وابوو :-

خوای گه‌وره نه‌و کرده‌وانه وهرگریت که نه‌و دوو مه‌رجه‌ی لی دیته جی به‌یه‌که‌وه :-

یه‌که‌م :- (خالصاً) واته (خالصاً لوجه الله) بیت به‌ته‌ن‌ها نیه تت بو‌خوا بو‌وبی و به‌س.

دووه‌م :- (صواباً) واته (صائباً لایخالف شرع الله) کاره‌که‌ت راست بیت له‌گه‌ل شه‌رعی خوا بگونجی جا هه‌ر کارو کرده‌وه یه‌ک، هه‌ر په‌رستتیک نه‌و دوو مه‌رجه‌ی به‌یه‌که‌وه لی نه‌یه‌ته دی خوای گه‌وره قه‌بوولی ناکات، جا با به‌رزترین کرده‌وه‌ش بیت، با نویژ بیت یازمه‌کان بیت، یا جیهاد کردن بیت .. تاو.

هه‌روه‌ها روونی و ناشکراییی کرده‌وهو پنیچ و په‌نا نه‌کردن نیشانه‌ی راستگویی به‌له کرده‌وه‌دا، له ریوایه‌تیکدا نه‌بوو او‌دو نه‌سائی ده‌گیرنه‌وه که‌وا

پنجه مبه‌ر - ﴿ﷺ﴾ - له رۆژی نازادکردنی شاری مه‌ککه‌دا خوینی (عبد
الله ابن ابي السرح) ی‌ه‌لال کرد، ئه‌و عه‌بدولایه‌ له‌ په‌نای عوسمانی
کورپی عه‌فغان هات بولای پنجه مبه‌ر - ﴿ﷺ﴾ - بو ئه‌وه‌ی بیبه‌ خشی و
په‌یمانی ئی وه‌ر بگری، پنجه مبه‌ر - ﴿ﷺ﴾ - سه‌ری به‌رز کرده‌وه‌ ویسی جار
ته‌ماشای کردو وه‌لای نه‌دایه‌وه‌، پاش ئه‌وه‌ ناچار پنجه مبه‌ر - ﴿ﷺ﴾ -
په‌یمانی ئی‌وه‌. گرت به‌ری‌ی کردو به‌ هاو‌مه‌له‌کانی فرمووی: - ئه‌ری ئی‌وه‌
پیاویکی ژیرتان تینا نه‌بوو کاتی که‌من وه‌لام نه‌ئه‌دایه‌وه‌ یه‌کسه‌ر
بیکوژت‌بایه‌؟ ووتیان: - ئه‌ی پنجه مبه‌ری خوا ئیمه‌ نه‌مان زانی ئه‌و
مه‌به‌سه‌ته‌ هه‌بوو، هه‌ر به‌ چاویک ئی‌شاره‌ تیکت بکردبایه‌ ئیمه‌ نه‌مان
کوشت!!

پنجه مبه‌ر - ﴿ﷺ﴾ - فرمووی: (انه لاينبغي لنبی ان تكون له‌ خائنة
الاعین) ئه‌م کاره‌ له‌ هه‌چ پنجه مبه‌ریک من ریک ناوه‌شینه‌وه‌، تا ئه‌و راده‌یه‌
راستگویی له‌ کرده‌وه‌کانی پنجه مبه‌ر دا - ﴿ﷺ﴾ - به‌دی ده‌کرا، ئه‌مه‌ خو
ره‌وشتی بوو، ئاماد نه‌بوو سه‌سه‌خترین دوژمنی خوی به‌فیل و پینج و
په‌نا یکوژیت، هه‌ر بویه‌ش بت په‌رسته‌کان له‌سه‌ره‌تای هاتنی ئیسلام
نه‌یان‌توانی به‌ی بلین: - درۆزن به‌لکو به‌ی یان ده‌وت شاعیره‌.. سیه‌ر‌بازه‌...
شیمته‌، به‌لام که‌س به‌روای به‌م قسانه‌ نه‌کرد، ئنجا که‌زانیان هه‌چیان به‌ی
نه‌ما ووتیان درۆزنه‌و درۆ ده‌کات! به‌لام که‌سه‌یک ئه‌م بو ختا نه‌شی ئی
نه‌گه‌رین.

ئیمامی ترمذی له‌ عه‌بدولای کورپی سه‌لامی ریه‌ویات کرده‌وه‌، ده‌ئی: -
کاتی که‌ پنجه مبه‌ر - ﴿ﷺ﴾ - ته‌شریفی هه‌نا بو شاری مه‌دینه‌ خه‌لکی بو
په‌نشوازی کردنی هاتن، ووتیان پنجه مبه‌ری خوا هات، منیش وه‌کو خه‌لکی
تر چووم بو په‌نشوازی کردن و دیده‌نی، که‌ ته‌ماشای رووی پنجه مبه‌رم کرد

بۆم دەرکه وت که ئەم رووه رووی که سیک نیه، که درۆزن بێو، درۆ له گه‌ل
خه‌لکی بکات.

راستگویی و پاکی پێغه‌مبەر - ﴿ﷺ﴾- له دلیه‌وه بوو و له زوبان و
ئەندامه‌کانی یه‌وه دەرده‌که‌وت، وەک تووریک له رووی پیرۆزیدا
ئەدره‌شایه‌وه، هه‌ر که‌سی که سه‌یری نوورو نه‌زه‌ری پاکی بکردبا راستی و
راستگویی نه‌خویند هه‌وه و نه‌یزانی درۆ کردن له‌م رووه پاکه‌ ناوه‌ شیته‌وه.
ئیمه‌ش ئیمرو پنیوستان به‌ کۆمه‌لێک له‌م جوړه بانگه‌ وازیکارانه هه‌یه
که راستگویی له‌گه‌ل خوینیان تیکه‌ل بێو بیته‌ نووریک له‌ روویان
دەرکه‌وی، هه‌ر که‌سی بیان بینێ بێو اشهد بالله ئەم رووه پاکانه رووی درۆ
زنان نیه!

پنیوستان به‌ جوړیک له‌ موسلمان هه‌یه ئەوه‌نده هیمن بن و ئەوه‌نده
هاوسه‌نگ بن له‌ قسه‌ و کرداردا، هه‌موو که‌سی بێو: - به‌ راستی ئەمانه
ره‌وشتی پێغه‌مبهرانیان هه‌لگرتوه‌!

راستگویی ئیمه‌ی بانگه‌ وازیکار له‌ هه‌لگرتنی ئەم به‌ نامه‌ و په‌ یامه‌دا، و
له‌ خه‌لکی ده‌کات په‌ یامه‌ که‌مان ئی وهر بگرن نا بیته‌ ئیمه‌ و هه‌کو نه‌ کتر له‌ سه‌ر
شانۆبه‌ به‌رگیک خو و ده‌رخه‌ین و له‌ راستیدا شتیکی تر ببن ئەم جوړه
که‌سانه‌ زوو بو‌ خه‌لکی دەرده‌که‌ون ناشکرا ده‌بن و خه‌لکیش ئی یان دوور
ده‌که‌ونه‌وه‌.

له‌ موسلمانانی پنیوومان ده‌گێزنه‌وه‌ که‌ هه‌ندیکیان له‌ قسه‌ و وتار تاوو
تینیکی وه‌ هه‌یان هه‌یه به‌ جوړیک ئاماده‌بووان ده‌خه‌نه‌ ئیو فرمیتسک و
گریانه‌وه، به‌ لām هه‌ندیکی تریان نه‌ که‌رچی زۆر له‌ وان زاناو قسه‌ زانتریش
به‌ لām ناتوانن کار له‌ که‌س بکه‌ن و که‌س بخروشینن، توانایان نیه هه‌ست و
سوژی خه‌لک بجولینن و گیانی ئیسلامی یان زیندوو بکه‌نه‌وه‌.

پرسیاریان له پیشوهمکانمان کردووه، هۆی ئەمه چیە؟ ووتیان :
 گریان و واوئیلای زگ سووتاو وەک هی بەکرێ گێراونی یە کهواتە
 یەکه مین هۆی سەرکهوتنی بانگه‌وازیکار راستگویی یە له هه‌لکرتنی په‌یامی
 خوایی دا.

ده‌بی راستگویی ببیته‌ دروشمێک له په‌یرهوه‌ماندا له‌قسه‌و کردارماندا،
 خۆ گرنگ هه‌ر ئه‌وه نیه ئیمه‌ خه‌ریکی ووشه‌ی بازاووه‌و بریقه‌دار بین به‌لکو
 له‌و گرنگ تر راستیه‌ له‌ قسه‌و کرداردا، ده‌بی مرو‌ف له‌گه‌ل زاتی خۆیدا
 راست بکات و قسه‌کانی له‌ نیش و ژانه‌وه‌ هه‌لقولا‌ بی، هه‌رومکو ئه‌لین :-
 ئەو قسه‌یه‌ی که‌ له‌ دله‌وه‌ دهرده‌چی ده‌گاته‌وه‌ دلان، وه‌ ئه‌و قسه‌یه‌ش که
 هه‌ر له‌ زاره‌وه‌ دهرده‌چی له‌ گونجکان تی نا‌په‌ری !!

ده‌وه‌م: ئارامگه‌ی «الصبر»

ئارامگه‌ی و یه‌قین جمکی یه‌کترین، هه‌رومکو خوای گه‌وره‌ له‌م ئایه‌ته
 په‌یروژه‌دا ده‌فه‌رموی:

«وجعلناهم ائمة يهدون بأمرنا طاصبروا وكانوا بآياتنا يوقنون» (السجدة:
 ٢٤)

بۆیه سوڤیان ده‌لی: «بالصبر والیقین تنال الامامة فی الدین» به
 ئارامگرتن و دلنیا بوون (الیقین) پیشه‌وایه‌تی بو‌ ئه‌م ئایینه‌ دینه‌ کایه‌وه،
 هه‌ر که‌سێ ئارامگر نه‌بی و خۆراگر نه‌بی ناتوانی ئاینه‌که‌ی بپاریزی به‌لکو
 هه‌ر به‌ ئاسانی، هه‌ر به‌ چاوو راویک و هه‌ر شه‌یه‌ک بپروباوه‌رکه‌ی
 ده‌دورینتی و خۆی له‌ دست ده‌دات! بۆیه خوای گه‌وره‌ دهرباره‌ی ئه‌م
 بابه‌ته‌ ده‌فه‌رموی:

«فاصبر ان وعد الله حق ولا يستخفنك الذين لا یوقنون» (الروم: ٦٠)

واته: خوراکره، نارامبگره به لئنی خوی گه وره راسته و دهگاته جی، نه تریستین نه و که سانه ی که باوهریان دانمه زراوه.
«واصبر علی ما یقولون واهجرهم هجراً جمیلاً»

(المزمل: ۱۰)

سه برو نارام بگره له سه ر قسه و تانه و ته شهری بی باوهران و ناجه زانی نیسلام.. تاد

زور جار نه و کومه لانه ی که گومراو سه ر لی شیاوون به ره ره مکانی بانگه وازیکاران دهکن و به گزیاندا دهچنه وه... ری بیان بی دهگرن.. گیروگرفتیان بو دروست دهکن، بی بیان دهلین:

نه و شته ی نیوه هه ولی بو ددهمن و بانگی بو دهکن خهون و خه یاله و له م واقعیه شدا جی نایبته وه!!

نیوه بو شتیک هه ولی ددهمن و بانگی بو دهکن که کاتی به سه ردا چوووه مودیلی نه ماوه!!

خه لکی تازه شوین هم شتانه ناکه ون!! جا پئیویسته نیوه به شتی تررازی بن و به خودا بچنه وه و خوتان راست بکه نه وه!!

جا له ژیر فشاری نه و واقعیه ی که تیایدا دهژین و نه و کوئسپ و ته گه رانه ی که دینه پیش چه سپاندنی هم نیسلامه هه ندی له بانگه وازیکاران له سه ر هم ریگا دوورو دریزه دهکونه ژیر کارتی کردنه وه به قسه ی دوژمنان سارد دهنه وه دین پیاچوونه وه به خویان و به نیسلامه که یاندا دهکهنه وه! خوزگه هم به خودا چوونه ومیه به گیانیکی له خو بووردووی و به نیازی لیکوئینه وه دوژینه وه ی هه له کان نه بوو. نه ک به گیانیکی به زیوانه و مکوئه و که سه ی که له جهنگدا شکستی خوارد بی یا به دلیل گیرایی. جا بیه وی به دوای ریگایه ک دا بگره ی که خوی له گه ل ناهه ق و واقعیه ناهه موار و فه ساددا بکونجینی له گه لیا تیک نه گیری!

بۇ نموونە:

ئەس سۈت خۇرىيە (رىبا) يەي كە بىلەپ تەھەپەلى ھەيشتە ھە ئابۇورى جىھانى لەسەر دامەزراۋە، بگرە لە جىھانى ئىسلامىشدا خەرىكە بچىتە كىرفانى گىشت كەسىكەۋە، ھەروھكو لەم فەرمودەى پىغەمبەر ﷺ ھاتوۋە:

«يأتى على الناس زمان من لم يأكل الربا أصابه غباره»^(۱) واتە:

زەمانىك بەسەر خەلكدا دىت ئەگەر كەسىك سۈوتىش (رىبا) ش نەخوات، تۆزۈ غوبارمكەى بەردەكەۋى، ئەم فەرمودەى ئەگەر رىبايەتەكەش لاواز بىت بەلام راستى مەبەستەكەى لەم فەرمودەى دەردەكەۋى كە نىمامى بوخارى رىبايەتى كىردوۋە:

«يأتى على الناس زمان لايبالى المرء ما اكل امن الحلال ام من الحرام»
واتە:

زەمانىك بەسەر خەلكدا دىت، كىبرا كۆى ناداتى ئەۋەى كە دەيخوا ئايا لە خەلاى پەيدا كىردوۋە يا لە ھەرام؟!

ئەم ھەرامە كەتوتە دل و دەروون و كىرفان و دام و دەزگاۋ سەرۋەت و سامانى بە شىكى زۆرى خەلكەۋە، لىرەدا پىنويستە موسلمانانى بانگەۋازىكار بە رۆلى خۇيان ھەلسن، خۇيان و خەلكى لى بە دور بەخەنەۋە، چارەسەرى ئەم ھەرامە بگەن بە شتىكى لەۋچاكتەر و پاكتەر لە ھەمان كاتدا راست و شەرىى بىت، بۇ ئەۋەى خەلكى بتوانن ئابۇورى خۇيان بپوزىننەۋە، سەرۋەت و سامانى خۇيانى پى زیاد بگەن.

ئەبى ئابۇورىكى ئىسلامى پىش كەش ئەم خەلكە بگرىت، نەك لە ژىر تەۋرم و فشارى كەسانىكى بى باۋەر، يا باۋەر نزم پىچاۋونەۋە لە مەسەلەى

(۱) (ئەھمەد، ئەبۇداۋد، نەسائى، ئىبنوماجە) رىبايەتەن كىردوۋە.

سووت (ربا) بکهین و ههول بدھین حیلەمی شەری بو بدۆزینەوھو کابرای
سووت خۆری ہی دەریاز بکهین!

به هیچ جوریک نابیت موسلمان ههولئ ئهوه بدات خوی له گهڵ فهسادوی
خراپکاریه کانی ناو ئهوه واقیعه بگونجینی.

نابیت نێمه واقیع بکهین به سه رچاوه له پیناویدا فه رمان و شەری خوی
له سه ر بگۆرین، به لکو دهبی به پینچه وانه وه واقیع بگۆرین و له گهڵ شەری
خوادا بیگونجینین.

هه ر دابه زینیک له م جوړه نه نجامی ووره نزمی و بی ئارامی به له دهروونی
بانگه وازیکاراندا، هه ر کاتی که ئارامگرتن نه ما ئومیدو ئاواته کانیش
نامینن.

نێمه ئه وه مان ئی داوا نه کراوه ئه بی سه رکه وتنیکی به رچاوه بو ئیسلام به دی
به نین. به لکو ئه وه مان ئی داوا کراوه که هه ول و کوشش بکهین، هیزو
توانای خومان بخه یه گه ر له م مه یدانه، پیغه مبه رانی خواش (سلای
خوایان ئی بی) هه ر ئه وه منده یان ئی داوا کراوه
«ان عليك الا البلاغ» (الشوری: ۴۸)

واته: تو ته نها ئه وه منده له سه ر شانته په یامه که ی خودا بگه یه نی،
پیغه مبه رانی خواش (سلای خوایان ئی بی) ئه یان فه رموو: «وما علینا الا
البلاغ المبین» (یس: ۱۷)

به ئی ته نها راگه یاندنی ئه م په یامه له ئه ستوی نێمه یه نه ک ئه نجام و
به ره مه که ی.

ده بی نی یه کیك یه خه گه رت ده بی و پیت ده ئی تو ئه وه منده هه ول ئه ده ی،
ئه وه منده ماندوو ئه بی، بوچی هه وله که ت به ره مه یکی نیه؟ به شه وو روژ
خه لک بانگ ده که ی که چی خه لکی زیاتر لیت دوور ده که ونه وه، ئه وه ی تو له
سالی کدا بینات کردوو ئه وان له سه عاتی کدا ده میرینن!!

به لام نهم جوړه قسانه کار دهکانه سهر په کيک که هینستا شارهزای ئیسلام و سوننه ته کانی خوای گه وړه نه بووین. کوسپ و ته گه ره کانی سهر ریگای نه دینی.

جا لیرهدا، روئی نارامگری و خو راگری (الصبر) دهست هئی دهکات، خه بباتی کوری نهرت (رهزامه ندی خویان له سیهر بیت) بومان دهگنریتوه که روزیک چوومه لای پیغه مبهه ﴿ﷺ﴾ له و کاته دا له ژیر دیواری که عبه پالی دابووه عه بایه کی له ژیر سهری دانابوو، منیش ئی چوومه پینش و گوتم: نهی پیغه مبهه ری خوا نیمه به دهستی نهم بت په رست و خوا نه ناسانه تووشی نازاریکی زور بووین، بوچی بوله خوا ناهارینیتوه؟ بوچی داوای سهر که وتن له خوا ناکه ی؟ له تاوی نهم قسانه پیغه مبهه ﴿ﷺ﴾ سوور هه لگه راو دانیشست، فرمووی:

«لقد كان من قبلكم يمشط بمشاط الحديد مادون عظامه من لحم او عصب ما يصرفه ذلك عن دينه ويوضع المنشار على مفرق راسه فيشق باثنین ما يصرفه ذلك عن دينه، ولتمن الله هذا الامر حتى يسير المراكب من صنعاء الى حضرموت ما يخاف الا الله والذئب على غنمه... ولكنكم تستعجلون»^(۱)، واته:

برواد ارانی پینش ئیوه به شانهای ئاسن ئیسقان گوشت و دهماره کانیان له یه کتری دانه رنی به مهش هینستا له باوهره که ی شل نه نه بوو، مشاریان نه خستنه سهر ته وقی سهریان و نه یانکردن به دووله ته وه هر سوور بوون له سهر نایینه که یان، خوای گه وړه نهم نایینه ی خوئی به نه نجام دهگه یه نی، تاوه کو ریوار له سه نعاوه دهچیت بوچه زرمه وت بی نه وه ی له شتیک بترسی مه گه ر له خوا یان گورکیک بکه ویته و نیو مه ره کانیه وه... به لام ئیوه په له دهکانه "؟" ..

(۱) (بوخاری، ئهبوداود، نسائی) ریوایه تیان کردووه

په له کردن بوگه‌یشتن به نه‌نجام و به‌روبوومی بانگه‌واز هه‌رگیز ناگونجی له‌گه‌ل نه‌و سه‌برو نارامه‌ی که پنیویسته بانگه‌وازیکاران هه‌یان بیت.

وا ده‌بی بانگه‌وازیکار له شوینیک دایه (له‌شاریک له قوتابخانه‌یه‌ک دا، له دائیره‌یه‌ک‌دایه، یا له هه‌ر دام و ده‌زگایه‌کی تر بی...) به‌ره‌ئستی له‌و کاره بی شه‌رعیانه ده‌کات که هه‌ستی بی ده‌کات و بانگه‌وازی خوی ده‌کات به‌ره‌و ئیسلام، زور خیر و چاکه‌ی ده‌بی، به‌لام خوی وای هه‌ست بی‌ناکات، چونکه کاریگه‌ریه‌که‌ی وورده وورده بی به‌بی‌یه، هه‌روه‌کو باوکیک چون هه‌ست به‌وه ناکات که مناله‌که‌ی هه‌موو روژیک له‌گه‌شه کرداندایه، چونکه گه‌شه‌کردنه‌که‌ی له‌سه‌ره‌خویه. چه‌ندان بانگه‌وازیکار شوینی، خویان چول کردوو، وایان زانیوه هیچ رولیکیان نیه، به‌لام دوا‌ی نه‌وه هه‌ستیان به‌م بوشایی‌یه کردوو که دروستیان کردوو، هه‌روه‌کو گوتراوه: (مانگ تا ناوا نه‌بی قه‌دری نازانری شه‌و شه‌وه‌زمنگیش هه‌رچه‌ندی تاریک بیت ناتوانیت رووناکایی مومیک بشاریته‌وه،

جا پنیویسته له‌سه‌ر بانگه‌وازیکار په‌له نه‌کات بوگه‌یشتن به‌سه‌رنجام، به‌لکو نه‌بی هه‌ول بدات و په‌شتیشت به‌خوا قایم بیت.

نه‌زموونه‌کانی پشوو له میژوودا نه‌همان بو دهرده‌مخن که هیچ هه‌ولیک بی به‌ره‌م نیه، نه‌بووه یه‌کیک له نیو نه‌م ئوممه‌ته‌دا هه‌ولی دابی و به‌ره‌میکی نه‌بووبی یاخوود خه‌لکی گویان بو نه‌گرتبی، یا زانیه‌ک دانیشتی و خه‌لکی ده‌وریان لی نه‌دابی!

هه‌ر که‌سیک بانگه‌وازیه‌کی کردبی خه‌لکی به‌ده‌م بانگه‌وازمکه‌یه‌وه هاتوون، بگره له نیوکه‌لانی بی باوهر

وه‌کوکه‌لانی نه‌ووپا و نه‌میریکاو زود جینکای تریش که بانگه‌وازیکاران بانگیان ده‌کن بو‌دینی خوا، به‌کۆمه‌ل به‌ده‌م نه‌م بانگه‌وازمه‌ه دین و رینکای

خوآ هه لدمبژیرن، ههفتانه دهیان کهس له پیاوو ئافرمت دینه ریزی کاروانی خوآناسانهوه.

که ئه ئین هیج هه ولێک بێ بهرهم نیه راستیکه شه رعی خوآ سه لماندوو یه تی، ههروهکو له م ئایه ته دا خوآی گه وره دهفه رموو ی «فمن يعمل من الصالحات وهو مؤمن فلا كفران لسعیه وانا له کاتبون» (الانبیاء: ۹۴)

«لیجزی الله الصادقین بصدقهم» (الاحزاب: ۲۴)

هه له فه رموو ده ی پیغه مبه ریشدا ﷺ هاتوو: [من دعا الی هدی کان له من الاجر مثل اجر من تبعه، من غیر ان ینقص من اجرهم شیء]^(۱)
[من سن فی الاسلام سنة حسنة فله اجرها واجر من عمل بها من بعده الی یوم القيامة]^(۲)

ئه م فه رموو دانه وادمگه بین هه رکه سی کاریک بو خوا ئه نجام بدات، خه لکی لیه وه فیر بین و نه نجامی بدن، له خێوو پاداشتی ئه وانیش به شدار ده بی هه تا روژی قیامه ت.

(۱) موسلیم: ترمذی، ابوداود) ربوایه تیان کردوو.

(۲) (موسلیم، نه سائی) ربوایه تیان کردوو.

سۆيىم، خۇ بەزىل نەزائىن «التواضع»

خۇ بەزىل نەزائىن ^(۱) دەتوانىن بلىنىن ئۇو دەگەيەنى كە كەسىك نىرخى خۇي بزانى و خۇي بناسى، وە ھەروھكو پېغەمبەرىش ﷺ دەفەرموى خۇبەزىل زانين (الكبر) یش برىتىيە لە قەبوول نەكردنى ھەق و بە سووك سەير كىردنى خەلكى.

خۇ بە كەم زانين و سادەمىي زۆر پىويستە بۇ كەسانىك كە خاۋەنى شىتىكن و، كارىكىيان لە بەردەستدايە. بۇ ئۇەي خۇيان لى نەگۆرى، ۋەبىيان دەلىين:-

تواضع تكن كالنجم لاح لناظر
على صفحات الماء وهو رفيع.

ۋەك ئەستىرە وايە ھەرچەندە بەرزە بەلام لەسەر رووى ئاۋدا خۇي نىشانى خەلك دەدات!

ئەگىزىنەۋە كەۋا عەبدولاي كۆرى موبارەك چوۋە خۇپاسان، لەۋى چوۋە سەردانى پىاۋىكى خاناسى بەناۋبانگ كەلى ئى چوۋە ژورنى ھىچ ئاۋرى لە عەبدولاي نەدايەۋە خۇي تىك نەدا! عەبدولاي كۆرى موبارەكىش

ژورمەكى بەجى ھىشت، ھەندىك لە نامادە بوۋان بە كابرايان ۋوت تۇنەت زانى ئۇە كى بوۋ ھاتبوۋ بۇلات؟ ئۇە فلانەكەس بوۋ فلانەكارمىە

(۱) ۋوشەي «التواضع»، لە كوردىدا چەند ۋوشەيەكى تىرى لە بەرامبەرد بەكەرھاتوۋ، ۋەكو: بى فېزى، سادەمىي، بى لال، خۇ بەكەم زانين... تاد.

و نرخیان بزانی و دهوریان بدن، ئەوا بە چاکی دەتوانن فەرمان بە چاکە و نەهی لە خراپە بکەن.

جینگای داخە کەوا ئەهلی بیدعەت بە پێچەوانەوه زۆر شیخ و مەلاکانی خویان بە بەرزو پیروژ دەزانن لە رادەبەدەر گەورەمیان دەکەن، چونکە شیخ و مەلاکانی ئەهلی بیدعەت و کۆمەڵە گومراکانی تر پیاوانی خویان وا پەرۆدە دەکەن کە بەم جوۆرە حورمەتیان بگرن.

ئەهلی سوننەت زۆر لەوان شایان ترن کە حورمەتی زاناو پێشەوایان خویان بگرن، ئەبێ چ خیریک بەو گەلەوه هەبێ کە گەرەکانی بەزەمی بە بچووکه کانی نەیه تەوهو بچووکه کانی شی ریزی گەرەکانیان نەگرن!

بێ فیزی و سادەیی گەنجی موسڵمانی بانگەوازیکار لەوه دایە نرخێ خۆی بزانی مل ملانی نەکات لەگەڵ ئەم زاناو ئەو زانا، یا بێ: جا ئەوان پیاون و ئێمەش پیاوین!!

لە راستیدا پیاوتمیش جوۆری هەیه.. لە پیاواندا هەیه زاناو دانا... تیاشیاندا هەن خواناس و لە خواترس... هەیانە ئازاوبەچەرگ... تاد... وه بە پێچەوانەیی ئەمانەش هەن! هەر وهکو ووتراوه:

عارد لە کوئی... ئاسمان لە کوئی!؟

دەبینین یەکیکیان هیشتا هەر قوتابیه و لەوانەیه چەند ئایەتیکی قورئانی لە بەر نەبیت و کەمترین زانیاری دەربارەیی قورئان و فەرموودەکانی پێغەمبەر نەبیت کەچی مل ملانی زانایان دەکات وهکو نەوهی خۆی بەشافعی و ئەبو حەنیفە بزانی، کەقسەش دەکات دەلی:

من رام وایه.

ئیمه وای بۆ دهچین

من وام ووتوه.

به لای منه وه وایه!!

يقولون هذا عندنا غير جائز!!

ومن انتم حتى يكون لكم «عند»!

بني فیزی و مل که چی موسلمان له وه دایه خوئی به که ورهتر نه زانی له هاو له کبانی، که لی جار مرووف مل ملانی و پیشبیرکی له که ل دوست و هاو ریکانی دمکات وا ههول دهدات له نرخیان که م کاته وه عه بیدار یان بکات یا هه له کانیان له سهر که وره بکات، وه به روالهت ناوی ناموزکاری کردن و رهخنه لی گرتن و راست کردنه وهی لی دهنیت سهیره! بانگه وازیکاریک به کوریکنی ناینی هه زاریان دوو هه زار که سی توورپوه نارمحت دهبنی، به لام نه گهر له شاهنگیکی گورانی یا وهرزشی دا بیست هه زار یان سی هه زار که سی ناماده بیت چ باس نیه! به راستی نه مه غه ریب حالییه، به سته زمانیه!

نه گهر برایه کی بانگه وازیکار هه ندی تینینی له سهر هه بیت، به لام نه وهنده به سه که نه و برایه خه لکی بولای خوا بانگ دمکات و خه لکی فیری نیسلام دمکات

ومن الذي ترضى سبجايه كلها؟

كفى المرء نبلاً ان تعدّ مصاييه.

بني فیزی و بني لاف و که زانی نه وهیه تو به چاوی سووک ته ماشای نه و که سه نه نه که ی که له ته مه ندا یا له توانا و دسه لاتدا یا له زانین و زانیاری دا له تو نزمتره، خووت له و که سه به زل تر نه زانی، کئی ده لی له من و له تو دل پاکترو بني گونا هتر نیه، و له خوا نزیک تر نیه!؟

نه گهر هات و که سینی گونا هکاریشت دی تو خووت له و به که ورهتروزل تر مه زانه، سوو پاسی خوا بکه تووش به دمردی نه و نه چووی! نه ووش بینه بهرچاوت نه گهر خوانه خواسته ریابازی یا نازو فیزیک که و ته نیو کاره کانتیه، هه مووی به فیرو دمچیت، دوور نیه نه و که سه ش هه ست به

تاوانه‌کسانی بکات وپه‌شیمان ببیتوه به جوریکی وا که خوی گوره
له‌گشت تاوانه‌کسانی خوش بینی!

عن جنذب (رض) ان رسول الله ﷺ قال:

«ان رجلاً قال: والله لا يغفر الله الفلان، وأن الله تعالى قال: من الذي يتألى
عليّ ان لا اغفر لفلان؟ فإني قد غفرت لفلان وا حبطتُ عملك»^(۱)
واته:

پنهمبر ﷺ دهمرموی: پیاویک ووتی ولامی خوا قهت له‌فلانه‌کس
خوش نابیت، خوی گورمش فرموی: نه‌وه کزیه خویته‌تی به‌سه‌ر منه‌وه
دمکات که من له‌فلانه‌کس خوش نام؟ نه‌وه من له‌فلان خوش بووم و
کرده‌وهی نه‌وی تریشم قه‌بول نه‌کرد.

جا نابنی لاف وگه‌زاف له‌سه‌ر نه‌وه جوره که‌سانه لی بدریت، له‌وانه‌یه تو
به‌ته‌وای شاره‌زایی نه‌بووین، له‌وانه‌یه کابرا کاری وای بو خوا کردین
نیمه‌ نه‌مام‌کرده‌وه، یا له‌وانه‌یه نیمه جوره گونا‌هیکمان کرده‌وه که نه‌وه
نه‌چ‌کرده‌وه، دورنیه نه‌گه‌ر له‌کلیدا به‌سوز و دل نه‌رم بین زیاتر قسه‌وه
ناموزگاریه‌کان به‌نیته گویچه‌که‌یه‌وه.

نابنی کرده‌وه‌کسانی خوت نه‌وه‌نده لا که‌ورمینی و شانازی پتوه بکه‌ی،
نه‌گه‌ر هر چاکه‌و خواهه‌رسته‌یکت نه‌نجام دا ترسی نه‌وهت هه‌بیت که خوا
وه‌ری نه‌گرتین، خوی گوره دهمرمویت:

«انما يتقبل الله من المتقين» (المائدة: ۲۷)

بنی گومان خوی گوره کاری نه‌وه که‌سانه وهردمگرت که له‌خوی
گوره دهرسن و هاریز دمکن، بو‌یه هه‌ندیک پشینه‌کانمان ووتوویانه:
نه‌گه‌ر بزائم خوی گوره یک ته‌سبیحاتی لی قه‌بول کرده‌وم. هر
نیستا داوای مردن دمکه‌م!

(۱) (موسلم) ربوایته‌ی کرده‌وه.

خو به زل نه زانين نه وميه که يه کيک ناموژگاريه کت دهکات شه يتان وات
 لي نهکات وهري نه گري و گوماني خراپ به موسلماننه که بيهي ناموژگاري
 کردن نه وميه که برايک هه له کانت بو راست بکاته وهو بيخاته وه به رچاوت،
 به پيچه وانوه مروفي له خوا ترس نه بي که يه کيک هه له کاني بو راست
 کرده وه به دليکي خو شه وه وهري بگريت و سوپاسي نه و که سه ش بکات له
 پاداشتي نه م دلسوزيه، خو به که م زانين و مل که چي به م شينويه ديتي جي
 بويه ده بينين پيغه مبه ر ﷺ له پيناسهي خو به زل زاني فهرموويه تي:

«بريتي يه له گوي نه دان به هه ق و به سووک سه ير کردني خه لکي^(۱)
 مروفي لووت به رز، به لاف و که زاف؛ خاوه ني دهر وونيکي زله، به هيچ
 جوړيک به چاکه ناوي که س نابات، نه گه ر هه ر باسي موسلماننيکيشي لا
 بگريت نه وه تنها په رده له سه ر هه له و که م و کور يه کاني لاد م باو به باي
 دهکا، نه گه ر يه کيک بيه وي ناموژگاري نه و جوړه مروفه لووت به رزانه بکات
 يا هه له يه کي بو راست بکاته وه، نه وه هه ر مه پرسه چ قيامه تيکي لي داديت!
 وه به رچاوي تاريک ده بيت و هکو نه وه ي کوفر کرابيت، چونکه هه ست به که م
 و کوري دهکات له زاتي خويدا.

مروفي بي گه يشتو و نابيت به رمخنه لي گيران و ناموژگاري کردن قه لس
 بيت يا شهرم له خوي بکاته وه يا تو پر به بي، نيمه نه بي نه و دروشمه ي
 پيشه وا عومه ري کوري خه تتاب (رخ) به رز بکه نيه وهو بلين: - رحم الله
 امرئ اهدى الينا عيوبنا.

(۱) (موسليم، ترمزي، نه بوداود) ريو ايحيتيان کردوه.

چوارهم: دادگهري «العدل»

دادگهري راگرتنى تەرازووھ لە نيوھراستی لە ھەموو کارو بارىک دا، ئەمەش سيمای موسلمانانە، سيمای ئەھلى سوننەت و جەماعەتە لە ھەموو کاروبارىکدا، واتە ھەموو خاوەن مافىک نرخ و ماف خۆى پەي بدريت، لەبەر ئەوەى کە دادگهري بواری زۆرن، لێرەدا ھەر ئەم چەندبواری دىمخەينە بەر چاوان.

۱- دادگهري لەگەڵ دوست و دوژمندا:-

زۆر کەس ئەگەر باسى دوستىکى يان خۆشە وىستىکى لە لا بکريت، بەبەل و شانيدا ھەل دەدا و بەرزى دەکاتەووکەم کورپىيەکانى دادە پۆشيت ئەگەر پىشزانى شايانى مەدح نىيە، بەلام ئەگەر باسى ناخەزىکى لە لا بکريت بەخراپە ناوى دەبات و ھەر چى ھەلەوکەم کورپى ھەيە باس ئەکات پى ئەو چاکەکانى بلى: ئەگەر چى دەشزانى وانىيە.

ئایا بانگەوازيار دەتوانى کەم وکورپىيەکانى نزىکىترىن کەس لە خۆى کە لەسەر يەك پەيرەوولە يەك سەنگە ردايە باس بکات؟! ئایا دەتوانى بەچاکە بابەرەستگوى باسى کەسىک بکات کە لەگەلیدا لە چەند بايرو بو جۆنىک دايەکتر ناگرنەو؟!

ئەگەر توانى ئەو کارەبکات ئەوا دادگهري نواندوھ لەم بواردەدا، جىگای دلخۆشە، بەلام بەداخوھ زۆر کەس ئەمرۆ ستم لە ناخەزانىان دەکەن بە جۆرىک باسىيان دەکەن کە دوورە لەراستى، وەستەم لە خۆشەويستەکانى خۆشيان دەکەن بە جۆرىک مەدحيان دەکەن کە لىيان

نايهت.. نه‌مه‌ش سته‌مه، تاوانه چونكه ووتراوه (فمن اثنى عليك بما ليس فيك فقد ذمك) هر كه سئ به زور مه‌دحي كردى شه به خرابي ناوى بردوى.

خوای گوره فرمانمان به دمكات كه دادگري بنويين باله‌كل دوژمنيشمان بيټ. ده‌فرموى:—

«ولا يجرمنكم شنآن قوم على ألا تعدلوا، اعدلوا هو اقرب للتقوى»
(المائده... ۸)

زور جيگای داخ و خه‌فته نيمه به‌قسمل كه چين بو فرمانه‌كاني قورئان، به‌لام هر زوو به زوو شه دهرسنه‌مان له‌ياد دمچيت و ناكه‌ويته جوار چيوه‌ي كارو كرده‌وه‌كانمان‌وه، ده‌بيني موسلمانيك هه‌له‌يه‌كي ئى روو ده‌دات شه به سته‌زمانه يه‌كسه‌ر حيسابي سفرى بو ده‌كرت و كه‌س به‌لايه‌وه ناچيت زور جار وادهبيت چاكه زورمكاني موسلمانيك نابيين له بهر چند هه‌له‌وه په‌له‌يه‌كي كه‌م، وهيا هه‌له‌ زورمكاني نابيين له‌به‌ر چند چاكه‌يه‌كي كه‌مى.

نه‌خير... به‌م جوړه نايټ!

مه‌سه‌له‌كه زور له‌وه گوره‌تره! له‌به‌ر چند هه‌له‌يه‌ك چاكه زورمكاني له‌ياد به‌ر نابي شه بنچينه شه‌رعيه له‌ياد بكه‌ين كه ده‌ئى:—

«اذا كان الماء قلتين لم يحمل الخبث»^(۱)

به‌لى ناوى زور پيسى كه‌م به‌خويه‌وه هه‌لناگرئ به‌لگو له خویدا بزرى ده‌كات.

ب - دادگري له هه‌لسه‌نگاندى كتبيان:—

كاتى كه كتبيكت ده‌كه‌ويته بهر ده‌ست راست نيه‌و دادبه‌روهرى نيه‌ بلئى شه هيج نيه‌و بو خويندنه‌وه ده‌ست نادات، بوچي؟ جا يا له‌به‌ر

(۱) (نحمده، نينوماجه‌و، نه‌بوداودو، نه‌سانى) ريوايه‌تيلن كردوه.

ئەوھەيە كە چەند فەرموودەھەيەكی لاوازی تیداھە يان چەند راو بو چوئیکي نامۆي تیدا بەدی دەكریت، بەلام ئەمانەش نابن بە بەلگەئەي بوچی نایەي باسی لایەنە چاك و بەسوودەكەي ئەم كتیبە بەكەي؟ كە بریتین لە ریموننی و نامۆزگاری پرسوودو لیکولینەوھەي بەھیز وھدھەي ئەوھش بزانین كەووتنی ئیوھەي راستی و پھستگۆي خستنی نیوھەكەي تری بە دادگەري ناژمیریت بەلكو تاوان ستەمە .

كەلی كەس كە ھەلەھەك لە كتیبەكدا دەبینن خولەم نووسراوھ دەپاریزن و خەلكی تریشی لی دوور دەخەنەوھ، ھەرچی نووسراوو پەرتووكی زاناكان ھەيە ئەگەر بەم چاوھ سەیری بكری و بەم تەرازوھ پیوانە بكری باوھر ناكەم یەككی لی دەریچی !!

باسەیری (صحیح النجاری) بەكەین كە راست ترین پەرتووكە دوای قورئانی پیروز نایا دەتوانین بلیین ئەمیشیان وھكو قورئان ھەي كەم كۆری؟ بئ گومان، نەخیز... ئەویش لە ھەندی بایەت و فەرموودھو سەرچاوھەي وھرگیرانی فەرموودەكان بو چوونی جیا جیای لەسەر ھەيە . بیجگە لە قورئانی پیروز ھیچ پەراویكی ترین كەم و كۆری ھەلە نیە، جا نابئ ئیمە لایەن ناتەواوی پەراویك باس بەكەین و لایەنی چاك و تەواویش پھست گۆي بخەین .

ج - دادگەری لەھوكم دان بەسەر بانگەوازی و بزوتنەوھ ئیسلامیە كاندای :-

پاش رووخانی خەلافەتی ئیسلامی لە جیھانی ئیسلامیدا كەلێك بانگ و بزوتنەوھەي ئیسلامی سەری ھەلدا، بەمە بەستی كیرانەوھو زیندوو كردنەوھەي ئیسلام لە دل و دەروون و لە واقعی ژیان دا، ھەرو ھابەمە بەستی بەردەوام بوونی بانگەواز لە نیوگەلانی ناموسلمانی جیھاندا، جا

دوژمتانی ئیسلام یاله بهر په رچ دانه وهی هیرشی هیزه کانی کوفر بو سه ر
 موسلمانان، یا مسلمان کردنی کافران، نه گه ر چی دهی انکردن به
 موسلمانان بیدعه چی به لام هر چاکتره له وهی که هر له سه ر کوفره که بیان
 بمیننه وه. داد په روهری له وهدایه که بیدعه کانیان دانه پوشین له بهر نه وهی
 چند کاریکی چاکیان هیه، یا چاکه کانیان دانه پوشین له بهر نه وهی چند
 بیدعه یکیان هیه.

د) دادگه ری له تیروانین بو همول و کار له بواری بانگه وازی دا:۔

چهنده ها همول وتیکوشان هیه له مهیدانی ده عومو بانگه وازی کردندا
 بولای خوابی نه وهی سه ر به هیچ دسته و گروینک بن، بو نه م کاره جیهادی
 وخوا ویستانه یه چهنده ها موسلمان بازوویان لی هه لالیوه. جا نه م کاره
 له وانیه زور به راست و دروستی نه انجام بدریت یان هندی هه له ی تی
 بکه وی هه لسه نگاندنی نه م جوړه چالاکي یانه به شنیوهیه کی راست و
 دادگه رانه دمبته هویک بو گه شه پیکردن و به رهو پیش بردنی لایه نه
 نیجابه کانی و سوود لی وهرگرتنی زیاتر، به هه مان شیوه نه هینستن و بن
 بر کردنی که م و وکوریه کان و دووباره نه بوونه وهیان.

به لام نه گه ر هاتوو هندی که کاره زور به ریک و دروست بزنانن ریگای
 هیچ که س نه دن که رهخنه یه ک بگریت و تییینیه ک بخه نه روو، وهه ندیکی
 تر به س باسی عیب و هه له کانیان بکه ن و به چاویکی سووک و بی هووده
 سهیری کارمکان بکه ن، نه وا له و نیوانه دا سوودو به رژه ومندیه کان له
 دست دمچن!

ومکو نموونه یه ک جیها دی نه فغانی.. جیهادی زیاتر له (ده) سال
 نارقه و خوین و فرمیسک (ده) سالی بی ووچان له قوربانۍ وشه ونخوونی
 و نازارو نه شکه نجه 4

له لایهك هه ندیک وا سهیری ئه جیهاده دهكهن كه هیچ جوړه كهه
وكوریه کی نیه وهمان جیهادی سهحابه كانی پیغه مبهه - ﴿﴾ - بویه
به لایانه هیه رهنه و تیبینی به خووه هه لئاگریت .

له بهرامبهه نه وانیشدا هه ندیکی تری ووشك هه كه باسی موجا
هیدانی ئه فغان دهكهن به نه قام و بیدعه چی ناویان دهه بن! به بیا نووی
نه وهی گویا نووشتی و كشتهك به كاردینن یا بیدعه له هه ندی له
مزهگه وته كانیان دهه بنزی! بگره كار له ووش تیهه ریوه یه كئك هه یان ده ئی :-
«هؤلاء مشركین یحاربون ملحدین!!» ئه ئه فغانیانه موشریكن دژی بی
باوهه و كومه یسته كان دهه ننگن !!

یه كئیکی تر دهه بهاره ی كومه ئیکی سه له فی یه فغانی نووسیویه تی و
ده ئی :- هه كه سینگ به كافر یان نه زانی خویشی كافره، جا نه گه نه مه
دهه رهق به كومه ئیکی سه له فی وابلئ دهه بی چی به وانی تر بلئ؟! هه ره خودا
بهشت و په نامان بیته كوا ئه و ته رازوهه راسته ی كه خوی گه وه بو ئه م
ئومه ته ی داناهه؟ ئانه مه یه شوین كه وتنی پیغه مبهه - ﴿﴾ :-

نه و پیغه مبهه ی كه نه رخه هه موو كه سینی زانیوهو به چاوی كهه
ته ماشای كاری هیه كه سینی نه كردهوه؟ قه دری چا كه كانی خه لکی
گرتوهه نه گه كهه كورتیشی تیادا بووبئ!

نه وهتا كه و مسفی (نه جاشی) دهكات دهه فرمووی: «ملك لا یظلم عنده
احد»^(۱) «واته پاشایه كه هیه كه سینگ لای ئه و سته می ئی ناكریته، له گه ل
نه ووش هینشتا موسلمان نه بوو بوو.

لیره دا هه ندیک له بانگه وازیكاران هه نه نها به یهك چاوه سهیری شت
دهكهن، یابه چاویکی رهمه ندی و گوی نه دان به هه له كان، یابه ویکی
نارمزیی كه بیجگه له خهوش و خراپه هیه چی تر نابینن :-

(۱) [احمد و بهیهلی] ریوایه تیان كردهوه.

وعين الرضا عن كل عيب كليله
ولكن عين السخط تبدي المساويا
إذا كان المحب قليل حظ.
فما حسناته إلا عيوب!

پنویسته له سهربانگه وازیکاران که دست به نه حکامانه وه بگرن
که فیرمان دهکن ته رازووهکه له ناوه راسته وه بگرین و به چاویکی
دادپه روه رانه وه سهیر بکین تا نه که وینه ژیر کاریگری هست و سۆزه وه
چاچ بو چاکه بنی یان بو خراپه «ولا یجرمنکم شنان قوم علی الا تعدلوا،
اعدلوا هو اقرب للتقوی» (المائدہ - ۸)

(ه) دادگری له مامه له کردن له گهل دهقه شه رعیه کاندای.

نه وه دهقانه ی که موحکه من و روون و ناشکران کاکله ی (نابینه که ی
خوا) پیک دههیتن بروا پی هیتان و دست پیوه گرتن و نه نجام دانی نه رکه و
پنویستی سه رشان ی گشت موسلمانیکه مه گه ر نه وه حکامانه ی لی
دهرچیت که کاریان پی ناگریت له وه گرتنی نه وه دهقانه، ناگرنی هه ندیکیان
وه رگری هه ندیکیان پشت گوئی بخرین و رابگیرین به تاییه تی نه وه دهقانه ی
له سه ر یه ک بابه ت دهرۆن یا دوو بابه تی به رامبه ر یه کتری هه ندیک ته نها
نه وه دهقانه وه رده گرن که هه ره شه و ترساندن ی تیادا هاتووه وه کو نه و
فرمودانه ی ده فهرموون: «لا یدخل الجنه قاطع»^(۱) هه ر که س سیله ی
ره حمی بیچریتی و سه ر له که س کاری نه دات ناچیته به هه شت.

(۱) (بوخاری، مسلم، نه بوداود) ریوایه تیان کردووه.

که سانیکی تر همن به پیچه‌وانه ته ماشای مه‌سه‌له که ده‌کن، ته‌نا نه و ده‌قانه یان لا‌گرنگ و به پیوستیان دهرانی که مزگیئی دهرن و دل. خوش که‌رن، و له‌خه‌لرکی ده‌کن که بی‌غهم بن وئی پال. بدمنه‌وهو هیچ نه‌کن و مک‌نه‌وهی به هه‌شتیان مسوگر بیته؛ وه هه‌رچی نه‌و ده‌قانه‌ی که ترس و هه‌ره شه‌ی یان تیدایه پشت گوی دهمخه‌ن! هه‌روه‌کو خوی گه‌وره ده‌فرسوی:-

«فخلف من بعدهم خلق، ورثوا الكتاب یاخذون عرض هذا الادنی
ویقولون سیغفر لنا وان یاتهم عرض مثله یاخذوه» (الاعراف: ۱۶۹)

واته: پاش نه‌وانه و مچه‌یه‌کی ترهاتن و بووته میراتگری کتیبی خوا له‌هه‌مان کاتیشدا دنیا ویستن و دین فروشن و ده‌شلین ده‌ی ده‌ی خوا هه‌ر لیمان خوش ده‌بیته و نه‌گه‌ر بو‌شیان بلوی دیسان دین ده‌فروشنه‌وه به‌دوینا»

راستی‌ه‌که‌ی نه‌ومیه گشت لایه‌نه‌کانی به توندی و ته‌واوی و هه‌ر بگیری تاومکو ته‌رازووه‌که به پارسه‌نگی بمیئینه‌وه.

راستی و داد‌گه‌ری نه‌ومیه تو‌هاوسه‌نگی رابگری له‌نیوان مه‌سه‌له سه‌ره‌کی یه‌کان و مه‌سه‌له لاه‌کی یه‌کان دا، چونکه نه‌م نایینه هه‌مووی نایینی خودایه، هیچ به‌شیکی نه‌م نایینه ماوه‌ی نه‌وه‌ی تیدانیه به سووک سه‌یر بگری یا پشت گوی بخری، بویه پیغه‌مبه‌ری خوا ﴿سوره﴾- له‌وکاته‌ی که جوهره‌ئیل په‌رسیاری لی کرد دهر باره‌ی پیتاس «ئیمان و ئیسلام و ئیحسان» له‌پاشا فرموی: «هذا جبل اتاکم یعلمکم دینکم»^(۱) نه‌وه جوهره‌ئیل بوو هاتبو (ناین) ه‌که‌تان فیر بکات که وابوو ئیمان ئیسلام و ئیحسان به هه‌موویانه‌وه ناین ته‌واو ده‌کن.

(۱) البخاری موسلم، نه‌بوداور، نه‌سانی، ریوایه‌تیان کردووه.

جا نه گهر که سيک باورې نه بښت به به شيکي هم نايينه که دمتي
 قورثاني له سره هاتبښت يان به سوننه تيکي پينغه مبر چه سپا بښت، نو
 کسه کافر د بښت جا با نو مسئله يه ي که بروای بي نيه (سوننه) تیک
 بي يا (فرض کفایه) يه يک بښت وهکو دورکات نويزی به ره به يان يا بانگ
 دان يا هر مسئله يه کی تر له م جوړه.

له نيسلام توپکل يان بابت و مسئله ي هورچ و بي هورده نيه، هر
 وهکو هندیک نفاق و هله چي و ابو خويان خوش دهکن بي نه وه ي هيچ
 زافياريه کيان ه بي.

به لکو نيسلام چه ندها هلو. پايه ي تيدايه هندیک کار له هندیک خير
 تر و گوره تره، هه دنيک له هندیک تر گونا هترو تاوانه کي زل تره،
 هندی مسئله له پيښي هندیکي تره دین، وهکو بایه خ دان به (عقیده)
 بروب باور بهر له له هه سو مسئله يه کی تر، وه هاتني هندی بابتي
 سره مکی گرنگ له پيښر بابتي تر که گرنگيه کي که متره، کاتي که هله و
 نهنگي له مروقيک به دي دهکي دانايي نه وميه له پيښدا نو هه لانه ي بو
 راست بکريته وه که گوره ترسناکن قه نه وه ده بي ملي بگري و بي بلي
 کابرا تو بو فلانه زيکري سوننه ناکه ي؟! له کاتيکدا هيشتا نويزه فرزه
 کاتي به نه واوي ناکات! يا ده بي تو جگه ره کيشان له يه کيک قه دهغه بکي
 له کاتيکدا هيشتا بيروباور مکه ي پاک نه بو ته وه!؟

پله پله ي (التدرج) له بانگه وازيکردندا زور پيويسته، هر وهکو له م
 ناموزگاريه ي پينغه مبر - ﴿﴾ - بو (معاذ) نو راستيه مان بو روون
 د بښت وه کاتي که ناردي بو يه من، بي فرموو:

«إِنَّكَ تَأْتِي قَوْمًا أَهْلَ كِتَابٍ فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ شَهَادَةً أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لَذَلِكَ فَأَعْلَمُهُمْ أَنَّ اللَّهَ

افترض عليهم خمس صلوات في كل يوم وليلة، فان هم اطاعوا لذلك فاعلمهم ان الله افترض عليهم صدقه تؤخذ من اغنياءهم فتد على فقراهم.....^(۱)

واته:- نهی معاذ تو دهچیه نیوگه لیک که نه هلی ناینه ناسمانیه کانی ترن، یه که مین شتیک که بانگی بو ده که ی شایه دمانی و بیرو باوهره به تا ک و ته نهایی خوی که وره راستیتی پیغه مبه ر ایه تی محمد ﴿ﷺ﴾- نه گه ر نه و میان و هرگرت نینجا بی یان رابگه یه نه که خوی گه وره له شه و ورژیکدا پینج نویژی له سر داناون، نه گه ر نه ویشیان به جی هینا بی یان رابگه یه نه که خوی گه وره زه کاتیکی له سر داناون که له دوله مهنده کانی موسلمانان و هرده گیری و به سره ه ژازه کانیان دابه ش ده کريت.

پیش خستنی کاره گرنگه کان به پیش کاروباری تر له کاتی ده عوه و بانگه وازیکردندا، ریبازی پیغه مبه ری خوا بووه ﴿ﷺ﴾- به شیکه له سوننه ت و به رنامه ی کاری پیغه مبه ر- ﴿ﷺ﴾- له بانگه وازیکردن و دلاو کردنه وه ی په یامی خوی گه وره هه روه ها به شیکه له وه سیه ته که ی بو یاره به ریزه کانی.

هه ندی موسلمانن دلسوزو خواویست هه ن مه سه له بجووکه کان به توندی ده گرن و زورترین بایه خی بی دهنه بی هه مووی هه ر گرنگه به لام گرنگ و گرنگه تر و گرنگرینیش هه ن، که سیس ناتوانی بی باواز له و مه سه لانه به یئین نه خیر! به لکو نه بی مه سه له بجووکه کان له شویتنی شیاووی خوی دابنری و مه سه له گرنگه کانیش له شویتنی شیاووی خوی یان.

(۱) بوخاری، موسلم، نه بوداود، ترمزی، نه سانی، ربوایه تیان کردوه.

روژیک له وانه یه کی (بلوغ المرام) دا که بو قوتابیه کانم باس ده کرد نه و
 فهرموده هی م هینایه وه که له (نه بی سه عید) رهمانه ندی خوی له سه ر
 بیت، وهرگیراوه که ده فهرموی: «إذا أتى احدکم المسجد فلینظر فی نعلیه،
 فان رأى فیهما اذی فلیمسحه ویصل فیهما»^(۱)

واته: نه گه ره کیکیان هاتن بو مزکه وت باسه یری پیلاره کانن بکات
 نه گه ر شتیکی پیسی پیوه بووبا پاکن بکاته وه نویری پیوه بکات، منیش
 نه وهم به هل زانی بو روون کردنه وهی ریپازی ته واو له چونیه تی
 تیگه یشتنی نه م جوژه فهرمودانه، هه ره وه کو له م چند خاله دا.

یه که م: نه و سوننه تانه ی که له پیغه مبه ر - ﴿سُورَةُ﴾ - وهرگیراوه له م
 باره یه وه که نه میش له پیتهج فهرموده دا خستومه ته ر. ^(۱) که گشتیان
 سه رچاوه کانیان به هیزن و جیگای باوه رن، نینجا له دووم خالدا راو بو
 چوونی زانایانم ^(۲) هیناومه ته وه، که له سی خالدا کورتم کرده وه جاله دوا
 خالدا به هیزن ترین راو بو چوونم خستوته ر. وه که به لگه ی روون و
 که شه داری له سه ر هاتووه، نه ویش نه ومیه که وا باشتره «مستحب» ه نویز
 له پیلادا بکریت له گه ل. له بهر چاو گرتنی نه و خالانه ی خواره وه:--
 ا- به چاکی سه یری پیلاره که بکری و له پاک و خاوینی یه که ی دنیا بیت
 هه ره وه کو له فهرموده ی نه بی سه عید وهرگیراوه.

(۱) (نه بو داود) ریوایه تی کردووه.

- (۱) تینی:-- دانهر دهقی هه ر پیتهج فهرموده کانن هیناومه ته وه به لام به پیویستم
 نه زانی نه موندنه به دوورو دیری لیرمه دا بینوسینه وه.
 (۲) به هه مان شیوه نووسینه وه ی نه وستی راو بو چوونه شم به پیویستم نه زانی
 که بنووسریته وه.

وهرگیر

ب) به هوی نهم کاره هیچ قره و هه رایه ک دروست نه بیت باوای لی بیت دهنیگ و هه را بکه ویته نیو مزگه و ته کان یا بیته هوی رق وقین و دابر پابری نیوان موسلمانان، بی گومان نهم جوړه هه لوستانه دوژمنانی نیسلام دمیقوزنه و هه پی دلخوش دهن.

ج) پیوسته مهسه له و بابته گرنه کان له پیش ئه وانی تره وه حیسایان بو بکریت، پیوسته نیمه له سه رتادا مهسه له ی بیرو باوهری (عقیده) ی خه لک راست بکه ی نه وه، خه لکی له جوړه کانی هاو مل. په یدا کردن بو خوا (الشرك بالله) ناگاداری بکه ی نه وه، و هه نیان بدمین که ئه رک و واجباته کان جی یه جی بکن و له شته حه رام کراوه کان دوور بکه و نه وه، هه روها هانیا ن بدمین پابه ندین به سوننه ت و کاری چاک وه له کاری ناهه موار خو به دوور بگرن خونابی نیمه بیتن ملی سوننه تیک بگرن که خه لکی هیشتا لی تیته گیشتون یا به لایانه وه سهیره، وای لی بی خه لکی سوننه ته که ش رت بکه نه وه ئه و که سانه ش رت بکه نه وه که نهم سوننه تانه یان لی داوا دهن، بگره هیچ کاریکی چاک و خراپیان لی و هرنه گرن!

پایه کانی شه رعی خودا به فیرکردنی بنچینه کانی بیرد باوهر (عقیده) دست بی دهنات، دوا به دوا ی ئه و فه رزو واجباته کان ئینجا از هیثانه له قه ده غه لی کراوه مکان (المحرمات) وه به جی هیثانی سوننه ته کانی پیغه مبه ر - ﴿كَلْبًا﴾ - وه خو دوورگرتن و خو پاراستن له هه موو رهفتاریکی ناریک و ناته او.

به کورتی، نیمه پیوستیمان به وه هه یه که نه هیلین گری کویره له نیوان مهسه له سه ره کی و بنچینه یی په کان له لایه ک و مهسه له سادو و بچکوله کانی

له لایه کی دیکه وه دروست بیت، نه و قسانهش نه چیه گویحکه مانه وه که وه
دهلیت نه بی واز له لایه نیکیان بهیتین بو لایه نه که ی تری، بو یسته سهرنجی
بانگه وازیکاران بو سهر یه ک شیواز رابکیشین نه ویش نه ویه که هر شتیک
ماو خوئی بی بدریت.

هیچ که م و کورتی نیه بو بانگه وازیکار که بیت خهریکی فیر بوون یا
فیرکردنی نه و سوننه تانه بیت که خه لکی ئی تینه که یشتون یا وهری
ناکرن، و مکو کورت کردنه وه ی جل و بهرگ بو ناوهراستی قاچ یا جوولاندنی
په نجه ی شایه دمانی له کاتی ته حیات خویندن دا چونکه نه م مهسه لانه
دهقی شهرعی یان له سهر هاتوو به مهرجیک له مهسه ل گرنه گانی تر
دوری نه خانه وه یا باشتروایه که نجه کان فیر بکرین که هر بو خویمان نه م
سوننه تانه جی به جی بکن و ته نهایه و که سانه بگوتری که ناموزکاری
وهرد مگرن نه م مهش له شوین و کاتی گونجاودا، له هندی کات و شویندا
نه یه نه بی له راهی خودا واز له م سوننه ته بهیتی نه گهر بینرا که
هرزه ونندی شهرعی له وه دایه، نه ک له ترسی زووبانی خه لک و لومه ی
لومه کاران!

راستی نیه، دادپه روهری نیه، زیاتر له چوارده بهرگ له سهر
مهسه لیه کی لاومکی یا ناسهرمکی بنوسری که چی له لایه ک چندها
به لاو مهینه تی و دهردوناسور هاتوته سهر نه م نومه ته و له لایه کی تر نه و
خه لکه موسلمان به دوا ی چندها بیرو با ورو بو چوونی به و بوچ که
وتوون! جا به یویسته بانگه وازیکار بزانی دهردمکان چین دهرمانه کانیش
کامه ن!

که سانیکی واش هن که له بهر چند مسئله په کی گړنگ و سره مکی
نه وانی تریان پشت گوی خستووه.
بو نمونه:-

په کیکیان دهلی:- من سلطیم کاتی که سیری که سایمتی عومری
کوری خه تباب دمکم وکو نه و عومره سیری دمکم که به دادگری
په کسانی فرمانروایی له نیوان خلمکدا کردووه، وکو نه و عومره ی که
دهلی:- نه گهر نیستریک له عراق بخزی یا بکوی وا هست دمکم که
خوای گوره برسیارم لی دمکات، نه ی عومر بونجی ریگات بو خوش
نه کردووه؟

من بهو چاره سیری عومر فلکم که برگی کورتی له بهر کردووه
وریشی دریزی به جی هیشتووه چونکه مندال. واپیر دمکنه و!!!

نه مېوو راو بونجونی هندی که له موسلمانان! یا سبحان الله! باشه
بونجی نه بی نیغه شه خسیه تی عومری کوری خه تباب بگین به دوو به ش؟
عومریکی دادگری فیداکارو مجاهد، که هست به لپرسراویتی خوئی
دهکات به رامبه به خودا.

عومریکی تر پایه ند به ته وای سوننه کانی پیغه مبری خودا
- ﴿﴾ له رهوش و ناکارو کرداریدا ماشا بو عومر هرگیز بر وای به م
(دور منگی) به نه بووه!

لهو کاته ی که (عوتبه ی کوری عامر) هات بو مه دینه باش نه وه ی
هفته یه که به ریگاوو بوو بو نه وه ی مزکیتی نازاد کردنی ولاتی شام بگه یه
نیغه عومری کوری خه تباب که هم هواله ی به عومر راگه یاند له کیف

خوشیا دهستیان کرد به بانگی «الله اکبر، والله الحمد» ناله و کاته که
ئیمامی عومر سهیری (خف)^(۱) کانی بیی عوقبهی کرد وئی پرسی: نهوه
چهند روزه له پیت کردووه؟

ووتی: - هفتیهک دهییت مسحی له سهر دهکم!
عومر فهرمووی: (اصبت السنة)^(۲) واته: به گویرهی سوننهت هلس و
که وتت کردووه و کارمکت ته واوه.
ئیبوو تهیمیه^(۳) و هندی زانای تریش نهو ریوایه تیان به راست له قهلم
واوه.

که وابو خهریک بوونی عومری کوری خهتتاب به مهسه لهی نازاد
کردنی گه لان و جیهان خستنه ژیز رکیقی ئیسلام نه بووه بهر بهستیک له
بهردم عومردا تاوهکو واز له سوننه ته کان بهیتی یا هندی وورده بابته
تر پشت گوئی بخت.

: له کاتیکدا عومری کوری خهتتاب رهزامندی خوی له سهر بیت
له سهره مرگا بوو پاش بریندار بوون و لیدرانی به چهند خهجه ریک
له سهر جیگا غمی نهوهی بوو ناخو نه بی کی بکری به جی نشینی
پینقه مبهر ﴿ﷺ﴾ - وه رابه رو سهر کردهی موسلمانان، له راستیدا نه
مهسه له یهش مهسه له یه کی گرنگ ترسناک بوو، به لام سه رباری هه موو
ئه مانهش ئیمامی عومر خوی لی رازی بی وازی له مهسه له و بابته
ووردکاریه کان نه هیئا بو نمونه :-

(۱) الخف) و مکو گوزموی وابه له پینسته دروست دمکری.

(۲) (بیهیمی) ریوایهتی کردووه.

(۳) له (الفتاوی) و مرکراوه.

له وکاتهی سهر گه رمی دیاری کردن ههلبژاردنی جی تشین بوون
 منالریک هاته ژووروه، نهویش به چاکه باسی کرد، که چوووه دهرهوه عومه ر
 بیینی که کراسه که ی زور شویره ووتی ئەم منالهم بو بانگ بکه نهوه!!
 که هات فه رموی: - برازای خویم که می کراسه کهت هه لکیشه و کورتی
 بکه رهوه، چونکه و پاک و خاو ینترمو خوداش وای پی خوش تره^(۱) ودا
 به دوای نهوه بهم برینداری و شریه روی کرده سه حابه کان و بابه تیکی
 ووردی له (میرات) بو روون کردنه وهو راو بو چوونی له گه لدا
 ادمگور یتهوه، به لای نهوه مه سه له گرنگ و سه رمکی یه کان له گه ل. بابه ته
 وورده کاندای به جوریکی وای به یه که وه به ند بوون که هیچیان نهوی تریانی
 نه نه تواندوه،

بویه تام چیریکی تاییه تیان نه به خشی دوور له هه مووره قه کاری ورکه
 به ریهک!

(و) دادگه ری له تیروانیفیکی هه مه لایه نه بو ئیسلام:-

تایینی خودا بو نهوه هاتووه که گشت کاروبارمکانی ژیانی ئادهمیزاد
 بیات به ریه له ئاستی تاک و کومه ل. دا، و له بوارمکانی ئابووری،
 کومه لایه تی رامیاری زانستی، وگشت بوارمکانی تری ژیان، بویه. خوی
 گه وره لومه ی به نی ئیسرا ئیلیه کان دمکات کاتی که هه ندی به شی
 ئایینه که بیان فه راموش کرد دهر رموی:-

«ففسوا حظاء مما ذکرنا به فاغرینا بینهم العداوة والبغضاء الی یوم
 القیامة» (المائدة: ۱۴)

(۱) (بوخاری) ریوایه تی کردووه.

که‌واته: کورت هه‌لبێتان و ته‌سک کردنه‌وه‌ی ئیسلام له‌سه‌ر چه‌ند لایه‌نیکه‌ و فه‌رامۆش کردنی به‌شه‌کانی تر خوری میله‌ته فه‌وتاوهمکانی پێشوه، وه هۆیه‌کی سه‌ره‌مکی‌یه بو‌د دروست بوونی ناریکی و نا ته‌بایی له نیوان موسله‌ماناندا به گشتی و بانگه‌وازی‌کاران به تاییه‌تی.

هه‌ندی له موسله‌مانان ئیسلام هه‌ر به‌وه تی‌گه‌یشتوون که بریتی‌یه له چه‌ند په‌رستگاری و چه‌ند ری‌و‌رهمیک! بایه‌خیش ته‌نها به شه‌و نوێژو زی‌کرو چه‌ند دروشمیکه‌ی تر ده‌ده‌ن، بگه‌هه‌ندی کاری وا نه‌نجام ده‌ده‌ن که دووره له شه‌ریعه‌تی خودا! نه‌وه‌ته هه‌ندیک ئا‌کاری سو‌قیانه‌ی وه‌ها ووشک به‌جی ده‌یئن که گه‌تی دووره له واقیعی ژیا‌نی ئیسلام و هه‌قیقه‌تی ئه‌م ئایینه‌ بیرۆزه، یه‌کیک له‌وانه به‌شانازی‌یه‌وه ده‌گه‌ڕیته‌وه ده‌تی:

کابرایه‌کی روژئاوایی زۆر له گه‌لمان دانیشته و گۆی‌ی بو‌شل کردین، پاشان له‌سه‌ری نووسییوین و ده‌تی: ئه‌مانه هیچ جیگای ترس نین، چونکه هه‌ر باسی بن عارود سه‌ره‌وه‌ی ئاسمانه‌کان ده‌کن!!

باسی مردن و قه‌برو قیامه‌ت، باسی باوه‌ری به‌خوداو به‌فریشته‌کان و هاتنی روژی قیامه‌ت و، به‌هه‌شت و ناگری دو‌زخه! خواجه بمانه‌اریزی!! به‌لام هه‌رچی کاروباری ژیا‌ن و سه‌ر رووی زه‌مینه، ئه‌وه هه‌ر قسه‌ی ئی‌مه‌که! وه‌کو ئه‌وه‌ی هیچ په‌یوه‌ندی‌یه‌کی به‌وانه‌وه نه‌بیت!!

هه‌ندیکی تر له موسله‌مانان هه‌ن که ئیسلام وه‌کو ئیسلامیکه‌ی سیاسی و مه‌رده‌گرن، هه‌ول و تیکۆشانی به‌رده‌وامی ئه‌وان ته‌نها بو‌پیکه‌وه‌مانی تا‌قم و گرو‌ی سیاسی و کو‌کردنه‌وه‌ی دو‌ست و لایه‌نه‌گیرو ده‌نگ هینان له هه‌لبژاردن و چوونه نی‌و په‌رله‌مان و په‌روه‌رده‌کردنی لاوه‌مکانه له‌سه‌ر خه‌باتی سیاسی.

هەندیکى تریان خەریکن بە ئیسلامیکى زانستیانه، خەریکی فیربوون و لیکۆلرینهومیە لە سووننەتەکانی پینغەمبەر و ﷺ فەرموودە پیروزەکانی، وە خەریک دەبی بە جیاکردنەوهی فەرموودە ریوایەت بە هیژەکان لەوانەى تر کە لاوازن، وە خەلکی لە فەرموودە لاوازو دروست کراوەکان ناگادار دەکەنەوه، جا وورده وورده ئەمەش وشکی و رەقی بەکی بە دوا دیت دور وە واقعی دلتەزیتی ئەم ئوممەتە، نازانی ناخۆچ پیلانیک لە ئارادایە بوئیسلاام و موسلمانان!

پیش ئەوهی هیچ لیکدانەومیەک بو ئەم قسانە بکریت. من دەلیم:

یەكەم: ئیسلام ئەو سێ لایەنە و چەند لایەنی تریش بەیەكەوه دەگریتە خوێ، ئاینیکە هاتوو بەندەکان بە پەرەردگارەوه ببەستیتەوه، ئی بترسن و لە رحمةتەكەشی بی ئومید نەبن، ئەمەش بە هوێ عیبادەت و پەرستن کاریەکان دروست دەبیت ئیسلام بو ئەوه هاتوو کە ژیانی مروف بەر. یۆهبات حوکم و یاسای خودا لە نیو بەندەکانی بچەسپیتی، نەهاتوو بەندەکان گوێشە گیر بکات و لە واقعی ژیان دوریان بخاتەوه!

سیاسەتیش بەشیکە لەم ئایینە پیروزەو ئی جیا ناگریتەوه، خەبات کردن لەم مەیدانەدا بو گەیشتن بە ئامانجە پیروزەکانی ئیسلام بە هەر شیوازیکی شەری بیت ئەرکی سەرشانى هەموو موسلمانیکى غەم خورو بانگەوازیکارە.

ئیسلاام هاتووە خوا پەرستی و چۆنیەتی ژیان بەر. یۆهردنمان فیر بکات، و ژیان هاوسەنگ بکات و ریکی بخت بە هوێ پابەند بوون بە سەرچاوه سەرەکی بەکانی ئیسلامەوه دیتە دی کە ئەویش بریتی بە لە قورئانی

پیرۆزو سووننهتی به رزی پیغمبەر ﷺ نهك شوین كه وتنی هه واو هه وهس
و نارمهز مهكان.

كه وا بوو خالی په كه م نه وهی دهرخست كه پئویسته به گوێزه ی ئیسلام و
له ژیان روانگه ی شه ریعته ی خواوه سه یری گشت بوارهكانی ژیان بكرین

دووم: له وانه به هه موو كه سیک نه توانی له گشت بوارهكاندا شارمهزاو
لی هاتوو بیت، چونكه توانای مروف سنوورداره، نه گه ره نه توانایه له
بواریكدا خرایه گه ره له وانه په له بوارهكانی تر بی ناگابیت، یاله وانای تردا
كزو لاواز بیت، دوا به دوا ی نه مهش زهوق و نارمهزووی نه و خه لكه وهكو
یهك نیه، جوړی بایه خ دانی هه ركه سیک به گوێزه ی سروشتی نه و كه سه یه،
دهبینی یه كيك خواپه رستی دهكات و زوړیش خیرهخوازه، به لام له وانه په چ
شهرع زان نه بیت، زانیاریه كی نه وتوی نه بی دهرباره ی ئیسلام.

هه ر مروفینك خوی گه و ره به هه ریه كی پی داوه، له نیو هاووله كانی
پیغمبەر ﷺ تیا یاندا هه بوو قارهمانی جهنگ و جیهاد بوو وهكو: خالیدی
كوری و ولید، له هه مان كاتدا زاناو شهرع زانی لی هاتوو ی وهكو ئیبنو
عه بیاس، و ئیبنو مه سعود، هه ره له و كاتدا خواپه رست ر دنیا نه ویستی
وهكو نه بو زهری غه ففاری یان له ناودا هه لكه وت.

جا له م جوړه كه سانه و كه سانی تر بینایه كی ئیسلامی ته واو پيك هات،
هی واش هه لكه وتوون كه هه موو نه وه سفانه یان لی هاتوته دی، نه گه رچی
نه م بابه ته ژماره یان كه من، هه روهكو له نیو هاووله كانی پیغمبەر ﷺ
پیاوی وهكو نه بو به كری سه ددیق و عومهری كوری خه تتاب و عوسمانی
كوری عه ففان و عه لی كوری نه بی تالیب (خوایسان لی رازی بیت)

دەرکهوتن، وه گهلیکی تریش له م جوړه پیاوانه دواى به دواى نه وان هاتن و په یدابوون.

شپښم: دهبی نیمه هندیگمان ته واوگره ی نه وانى ترمان بین، نابى هه لېږاردنى جوړى بایه خ دان ببیته هوى په رته وازمیی و تانه و ته شه رگرتنه په کترى، یا هه ریه که مان نه وى ترمان تاوانبار بکات به نه قامى و نه زانى، یا په کترى تاوانبار کردن به خه ریک بوون به مه سه له لاوه کی په کان، یا خود په کترى تاوانبار کردن به ووشکی و خه ریک بوون به دونیا.

نه خیر، با هر موسلمانیک به براکهی خوئ بلى که به قه دهر توانای خوئ روئى خوئ دیوو، که لیتیکى بو پر کردینه وه، که له نیوان خوئ و خوا دوعای خیرى بو بکاو ریگا به که س نه دات که تانه و ته شه رى تی بگرن.

با «حیزبایه تی» به سه ر به شیکى نه م ئیسلامه وه نه که ین و دژایه تی نه و که سانه ش نه که ین که به به شه کانی تری نه م ئایینه وه خه ریکن، له جیاتى نه وه نه که ر په کیک که لیتیکى بو گرتن زور سوپاسیشی بکه ین.

چوارم: پئویسته له وهش ناگادار بین که نابى خه ریک بوون به زانست یا په رستن کارى په کان وهیا خه باتى سیاسى وامان ئى بکات که ئامانجه سه ره کیه کانی بانگه وازی کردنمان له یاد بچیته وه.

مروئى بانگه وازیکار تابى له ئاستى هه ندی بابته تی پئویست بى ناگا و بى غه م بیست وه کو شارها بوون له بیرو باهرى راست و دروست، و هشاره زابوون له له چوئیه تی ده ست نو یژگرتن و نو یژکردن و روژووگرتن

و.. تاد. هر وها شارمزابوون له هندی بابتهی که په یومندی به ژبانی روزانه مان هیه وکو چوئیه تی هلس و کهوت له گهل. خاوو خیزاندا، یا ناگادار بوونه وه له بریارو یاساکانی ئیسلام دهربارهی زهکات و بازرگانی کردن و چندها بریارو تر دهربارهی کاروپیشهکانی وکو نه اندازیاری و پزیشکی.. گهلرکی تر.

ئیفه بهم ریگایه خویمان له وه دهریزین که مهسه له یه کی ئیسلام به توندی بگرین و شهره شه قیشی له سر بکهین؟

بایه خ دان به په سرتنه کان نه گهر زانیاری یه کی شرعی ته او هلقولوا له (قورئان و سووننه) ی له گهلدا نه بیت خاونه که ی به رهو هلدیزی سونیکه ریچی دهبات.

بایه خ دان به بانگه وازی کردن نه گهر له سر بنچینه ی تیگه یشتن و شی کردنه وی دهقه کان و زانین و زانیاریه کی ته او نه بیت خاونه که ی نا «مانجی بانگه وازه که ی نه بیته کوکردنه و میان راکیشانی خه لکی بو ناو گیژاوی بیدعه کاری یا کوکردنه و هو راکیشانی خه لکی بو مه بهستی تر.

(ز) راست کردن له گهل. واقیعدا:

هه ندیک له بانگه وازیکاران - له و سه رده مه دا - وا دزمان له سه ده ی پیئجه می کوچیدا ده ژین! نه و سه ده یه ی نه ناسیوه که تیایدا ده ژی، نازانی چی له دهوروبه ری روودهدات وچی رویداوه، هره وکو کابرایه کی دمو جاده و کولانسان بیر دمکاته وه، وکو نه و خوتبه خوینه ی که دهلین جاریکیان کونه کتیبکی به دهسته وه گرتبوو خوتبه ی تیایدا دمخویندوه له

کوټایې دا دوعای بویه کیک له پاشایه کانی عوسمانی کردو که
نیسقانه که شی نه مایوو!!

نیدمزانې له دنیا چ باسه، نیدمزانې شو پاشایه بوټه وه گل. و مشک
و مار خواردوویه تی، و سه روه و سامان و بگره وه لاته که یشی روزه لات و
روژناوا - دهستی به سهردا گرتووه!

نهو جوړه بی ټاگایې په نهگر زوریش دووباره نه بیټه وه به لام
به به ردموای نمونه یان ماوو دهمینی.

که نجیک لی برسیم و ووتی: حیزبی (البعث) چی په؟

بیرویاوهر یان چی په؟ هر نه و منی په که بر. وایان به زیندوو بوونه وه
(البعث) ی روژی قیامت دا نیه؟ و ا تیگه یشتبوو بویه ناوړاوه (حزب
البعث) (چونکه باوهر یان نی په به (یوم البعث)!

موسلمان نه بی کار له واقع و دمور و بهر که ی بکات، وهدمی جی
په نجه ی له هموو سهر دهمیکدا دیار بی، و ه گواهی دهر بی له سهر نه و
خه لکه، و ه له ناخی خه م په ژاره ی کومه له که یدا بژی، و ه له هموو بیرو
بوچوونه فیکری و سیاسی په کانی سهر دم ناگادار بیت و ه هول. بدات بو
دو زینه وه ی ریگا چاره بو هموو نه و تنگ چه له مه و گپرو گرفتانه ی که
دمور و بهر که ی تووشی هاتوون، و ه موسلمان دهمی هول. بدات
به رنگاری هموو لادانیک و ناراستیه ک بیټه وه له رهگ و ریشه و
بنه چه یان شارمزایان بیت، چونکه هر گیز ناتوانری به رنامه و بو
چوونه کانی ناحه زان هوچهل. بگریته وه نهگر شارمزایی ته اوامان
درباره ی رهگ و سهرچاومیان پیدا نه کردی.

به لام هرچیش نیه هموو بانگه وازیکاریک به م جوړه بیت (به لکو
به لایه نی که مه وه نه بی کومه له که سانیک ی بو تاییه ت بگریته که به م کاره
هستن و نه و نه رکه بخه نه نه ستوی خو یانه وه).

بانگه‌وازيكار ده‌بئي هه‌رده‌م له به‌رزوهه برونائيه ده‌روبه‌ره‌كه‌ي،
بروانيه رووداوهمكان، وه‌ده‌بئي موسلمانى بانگه‌وازيكار ببينه چاوساغى
كومه‌له‌كه‌ي له هه‌موو بواره‌كاندا.

له‌مه‌وبه‌ر ووتمان هه‌نديك دور له واقيع ده‌ژين، به‌لام هه‌نديكى تر
هه‌ن له‌گه‌ل. واقيع يا له ناويدا نه‌توينه‌وه، واقيعى تالى ده‌وربه‌ر به‌دليكى
له‌رزوكه‌وه وه‌رده‌مگرن و ليكى ده‌ده‌نه‌وه، جا به هه‌ر بيانويه‌ك بيت هه‌ول.
ده‌ده‌ن خويان له روو به‌روو بوونه‌وه له‌گه‌ل. واقيعى ناهه‌موار به‌باريزن، يا
نه‌كه‌ونه ژيز فشارى نه‌و واقيعه‌و خوئى له‌گه‌ل. دا ده‌مگونجه‌ينن.

به‌لام راستى نه‌ويه واقيعه‌كه‌ت بناسى و بيخه‌يته ژيز تيشكى
ياسايه‌كانى خوداي گه‌وزه‌و ميهره‌بانه‌وه.

(ج) دادگه‌رى له هه‌له‌س و كهوت كردن له‌گه‌ل. جياوازى
له راو بوچوونه‌كاندا: -

بوونى جياوازى نپوان خه‌لك شتيكى سروشتى به هه‌روهك خواى گه‌وره
ده‌فه‌رموى:

«ولا يزلون مختلفين الا من رحم ربك» (هود: ۱۱۸ - ۱۱۹)

هه‌ركاتى جياوازى له عه‌قل. و تيگه‌يشتن هه‌بئي، جياوازى له نيازو
مه‌به‌ست هه‌بئي، جياوازى له ئاستى زانين و زانيارى هه‌بئي، جياوازى له
راو بوچوون هه‌ر ده‌بيت.

هه‌ندى له بانگه‌وايكاران داواى يه‌ك ريزى و ته‌بابى و له‌بهر كردنى

جياوازيه كانى رابردو دمهكن، بى شهوى سنووريك يا ترازوويه بوئم
 مهسته دابنن، ناخوئهبى يهك دئويه كرىزى لهگهل. كى دابگرى؟
 يا ئه بى شهوانه ي خومانيان ئى به دوور دهگرين چ جورمه كه سانيكن؟
 له به رابهر ئه م كوئمه له شه كوئمه ليكى تر هه ن مه رجى زور توند بو
 ته بايى و يهك بوون داده نين، ده يانه وى هه موو كه س وهك شه وان بن. بگره
 له راو بوو چوونى تاقه كه سيشدا ده يانه وهى خاوه نى هه مان بوو چوونى شه وان
 بن!

جا شه گه ربى و كه سانيك راو بوو چوونى كى جيايان هه بى له گهل. شه واندا،
 شه وا هه ر مه برسه چون كيشان و پيوانى كيان بوو داده مه زرينن و چ نرخ و
 به هايه كيان بوو دانانين!
 جا براو خوشكى بانگه وازيكار:

راستى و داد په ره ريت له وه دايه كه تو بتوانى شه و جياوازيانه قه بوول
 بكه ي به تاييه تى شه گه ر جياوازيه كان له سه ر چه ند بابه تيكي لاوه كى بن،
 يان له سه ر شه و بابه تانه بى كه زانايانى پيشوو له سه رى ريك نه كه وتوون،
 يان شه و راو بوو چوونه جياوازانه ي كه هه ن ده رباره ي چوئيه تى
 بانگه وازيكردن و شيوازه شه رعيه كانى يان هه ر ليكدانه وهو بوو چوونى
 بيت كه له ده قه كانه وه سه رچاوه ي گرتبى نهك هه له قولوى هه وا هه و مس و
 ئاره زووه كان بيت، شه مه ريگاي بوو ده چى، به لام نه رمى نواندن له ئاست
 شه و كوئمه لانه ي كه بيروباومرى هه له و نامويان هه ل. گرتووه، يا
 گومر. ابوون شه وانه يهك بوون و برايه تى له گه لرياندا به هيج كلوجيكن
 له گهل. شه رعى خوادا ناگونجى شه قلى ساغيش بى رازى نيه.

يا داواى شه وه بكه ي هيج جياوازيه يهك نه مينيت شه وه شيان به شيكه له
 خهون و خه يالات!

پنجم، سۆزیکلی زینحور

نیمه پیوستیمان به جوژه بانگه‌وازیکاریک هه‌یه که جه‌رگی بوئیسلام و موسلمانان بسووتی، بوئو واقیعه تاله بسووتی که ئه‌مرۆ له سه‌رتاسه‌ری جیهاندا دووچاری ئه‌م ئوممه‌ته هاتوو، بانگه‌وازیکاریک به سۆزو به‌زمیی بیت له‌گه‌ل. براکانی، ئه‌و ئایایه‌ته له خۆیدا بیئیه‌ته دی که ده‌فه‌رموی:—

«اشداء علی الکفار رحما- بینهم» (الفتح: ۲۹) له‌گه‌ل کافران و دوژمنانی خوادا توندو تیزبین و له نیوان خوشیاندا نه‌رم نیان و به‌سۆزبن، نه‌ک و هکو (خوارج) مکان له‌گه‌ل. موسلمان و برواداران شه‌ریان ده‌کردو وازیشیان له‌یت په‌رستان هینابوو.

پیوسته برواداری راسته‌قینه ئه‌و فه‌رمووده‌ی پیغه‌مبه‌ری پیشه‌وا ﴿ﷺ﴾ له خۆیدا بیئیه‌ته جی که ده‌فه‌رموی:

«مثل المؤمنین في توادهم و تراحمهم و تعاطفهم كمثل الجسد الواحد اذا اشتكى منه عضو تداعى له سائر الجسد بالسهر و الحمى»^(۱)، به‌نی پوخته‌ی ئه‌م فه‌رمووده‌یه ئه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که برواداران بو.

یه‌کتیری وه‌ک ئه‌ندامه‌کانی یه‌ک لاشه‌وان..

یاخود له فه‌رمووده‌یه‌کی تردا هاتوو:

(۱) (بوخاری، موسلیم، ترمذی) له ئه‌بی موسای ئه‌شفه‌ریه‌وه ریوایه‌تیان

کردوو.

«المؤمن للمؤمن كالبنيان يشد بعضه بعضاً»^(۱) براو داران بویه کتری وهک خشته کانی ناو دیواریک وان یه کیکیان نهوی تریان دهبه سستیته وهر به هیزی دهکات.

نیفه زور پویستیمان به که سانیک هه یه که هست به نیش و نازاری برا موسلمانان کانی بکات، نه گهر زانی وا به لایه کی هاتوته سه رغه می بو بخواو ماته می دایبگری، با هه ندی که م کوری و بید هه شیان هه بووبی، ماموستا رهشید رهزا زور خه م خوری موسلمانان بووه، نه گهر بیزانیایه موسلمانیک توشی ناخوشیه ک هاتوووه نهوا په زاره و خه فته تیاریه که ی له روویدا دهرده کهوت، وهبه پیچه وان هه شه وه به خوشی موسلمانان دلخوش دهبوو. بویه هه موو جارینک دایکی نه گهر بیدیتبویه که کوره که ی خه م دای گرتوووه، لی دهرسی:

هاکورم دیسان چیه؟ هه بی و نه بی
موسلمانیک له وولاتی چین وهفاتی کردوووه!

چونکه دهمیزانی کوره که ی دل. خوشی و دل. تهنگی یه که ی به موسلمانان هه به ستراوته وه، له راستیدا نه وهیه خوشه ویستی و (ولاء) ی راسته قینه بو موسلمانان.

★ وهکو به شیک له م سوزه زیندوووه نه بی دلمان به هه له وه که م کوره یه کانی موسلمانان بسوتی و هه ر لادانیک له ریبازمکه ی خودا بییته مایه ی خه م و

(۱) (بوخاری، موسلیم) ریوایه تیان کردوووه. له هه دیسی (نوعمانی کوری به شیر) موه.

خهفت له دل. و دهرو نماندا، ههروهه هه فسهادی و خراپه کاریه کی
تریش له م بابه ته.

ئیمه ی موسلمان له جیاتی ئه وه ی دووره په ریز بوهستین پیویسته وهکو
پریشک ههول. دهین ئه و خه لکه نه خوئشه چارمه سر بکهین به بهی تواناو
دهسه لاتمان.

پیویسته ئه و سۆزه زیندوو و امان ئی بکات ههلو یستی مهردانه بنویتین
بهرامبه ر خویمان و مال و منالمان. فه رمانیان بهی بکهین به چاکه و ئیمان،
وهه ریگا بگرین له کوفرو خراپه کاری وه هه ر شتیکی تر که خوی گه و ره
بهی ناخوئش بهی.

زۆرن ئه وانه ی باسی ئیسلام ده که ن له وانه یه بانگه وازیش بکه ن، به لام
ئه وانه ی خاوه نی سۆزیک ی زیندوون ژماره یان که مه، چونکه ئه گه ر ئه و
سۆزه له دئی بانگه وازی کار په یدا بوو کار له بانگه وازی یه که ی دهکات و
به شداری بوونی له خه م په ژاره ی موسلمانان دهکات و به ره که ت و
به ره مه یشتی ده بیته.

هه ر مروقیک خاوه نی ئه و سۆزه زیندوو نه بیته، ته نها بو خوی و مال. و
مناله که ی ده ژئی، ده یه وه ی تام له وژیانه وه ر بگری بهی ئه وه ی بیر له
موسلمانان بکاته وه، به راستی ئه و که سانه خوئشو یستی و (ولاء) ی
راسته قینه یان بو موسلمانان نیه، ئه و جوژه که سانه هه ر چه ندی باسی
ئیسلام و کاری ئیسلامی و بانگه وازی بکه ن وهکو ئه و که سانه وان که
به کزی شین و روژ. و ئه گزین و سه رچۆپی ماته می نه گرنه ده ست:

زۆره ن له سه ر ئه وه ئی راهاتوون که له کۆر. و ئاههنگ و بیرمه وهریه کاندای

فسه و وتار پیش کش بکن و بلیتیه... یا چند رسته یک دهرزیتنه وه
 دوور له هه موو تین و گور. یکی دلسوزانه، دوور له غیرهتی ئیسلامی.
 داخه کهم بوتوو... ئه ی ئوممهتی مهحه ممه... چند به چه ژمهت که سانیکی
 دل. گهرم و جگهر سوژی!!

شه شهه: ناواته ندی (الطوح)

مه به ست له م رهوشته ئه وه یه که مروف خوویست نه بی و تنها بوخوتی
 نهژی، به لکو ده بی وه کو پیسغه مبهری پیشه وا ﴿﴾ بوگه له ئه مته که ی
 بژی، ههروه کو چه زه ته عایشه باسی ده کات کاتی که عه بدولای کوری.
 شه قیق (ر.خ) پرساری کرد: ئایا پیسغه مبهر ﴿﴾ به دانیشه وه نویژی
 ده کرد؟

له وه لامدا ووتی: (نعم، بعدها، حطمه الناس)^(۱) به ئی پاش ئه وه ی
 خه لکی هیلاک و شه که تیان کرد. به رده وام پیشوازی له خه لکی ده کرد،
 بهری ده کردن فه رمانی بو ده رده کردن، ئاگاداری ده کردنه وه،
 وه ته حه موی ئه وه موو کوفرو نه فامی، و گو مرای به ی ده کرد ئارامی له سه ر
 ده گرت، به وه خه لکی ماندوو یان کردو په کیان خست تاوای ئی هات پیری
 زوژی بو هیناو کهوت.

ئاینی پروژی ئیسلام چند پله و پایه ی تیدا هه یه؛ ئیسلامه، ئیانه،
 ئیحسانه، بیجگه له م دابه ش کردنه ش، له سوره تی (فاطر) یش دا
 به نده کانی خوا ده کرین به سی تا قمه وه:

(۱) (ئه حممه، ئه بوداود، موسلیم) ریوایه تی کردوه.

«ثم اورثنا الكتاب الذين اصطفينا من عبادنا فمنهم ظالم نفسه ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخيرات ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخيرات باذن الله ذلك هو الفضل الكبير» (فاطر: ٢٢)

لهم نايه تانهدا خواى گوره خولگه‌ی کافرو سته مکاران له خولگه‌ی خواناس و بروادارن جیا دمکاته‌وه، وه له نیو خولگه‌ی نیسلامه تیش دا چند پله و پایه‌یه ک دیاری دمکات. ههروه کوله فرموده‌ی پیتقه مبره (سورهٔ بقره: ١٧٧)

دهرباره‌ی (الفرقة الناجية) ددهوی:

له پیتشدا نیسلام به‌وه ناو دهبات که دهرگایه‌کی سه‌ره‌کی به بو چوونه به هه‌شت، که سیک ناچیته به هه‌شت نه‌گه‌ر موسلمان نه‌بیت، له ناو نه‌و بازنه که وهدا بازنه‌یه‌کی بچووک هه‌یه نه‌هیش بازنه‌ی (الفرقة الناجية) به نه‌و که‌سانه ده‌گریته‌وه که پابه‌ندن به خوور هوشتی راست و موسلمانانه، خاوه‌نی بیروباوهر. یکی پاکن و هیچی تر ناکهن، بازنه‌ی شی هم و له هه‌موان بچووک تر بازنه‌ی (الطائفة المنصورة) به. نه‌مه‌ش به‌رترترین پله‌و پایه‌به.

نه‌و که‌سانه ده‌گریته‌وه که خویمان فرۆشتوو به خوواو پاریزگاری له‌م دینه ده‌کهن، ئیش نازاری له پیتاودا ده‌چیژن وله کوتایشدا خواى گوره سه‌ریان دمخات.

جا پیویسته موسلمان هه‌رده‌م به ناواتی نه‌م پله‌و پایه‌یه بیت هه‌ول. و باره‌زووی بو نه‌وه بی که بیگاتی.

مروقی موسلمان پیویسته له ئایینه‌که‌یدا چاوبهریته نه‌و که‌سانه‌ی که له‌و له پیش ترن و بالاترن، له مه‌سه‌له‌ی ژیا‌نی دونیاش سه‌یری نه‌و که‌سانه بکات که له‌و نزمترن.

پېوښته هـول بدمين ورك بياو چاك و زاناكان بين، نهـوانهـى خزمهـتـيـكى چاكيان پيش كـهـش به نـيـسـلام كـردـوه، نهـوكـاته مـرـوق نهـتـوانـى خـيـريـكى بـو خـوى و مـيـلـلهـتـهـكـهـى پـيـوه بـيـت، نـابـى به بهـشـى كـهـم رـازـى بـيـن، نـابـى له چـاـكـه و خـهـيـردا تـيـر بـيـن تا گـهـيـشـتن به بهـهـشـت و وهدـمـسـت هـيـتـانـى رـهـزـامـهـنـدى خـودـاى گـهـوره.

دوا ووتنه

پېوښته بانگهـوازيكار نمـوـنـهـى مـوسـلـمـانـيـكى رـيـك و پـيـك بـيـت، مـامـوسـتا و پـيـشـهـوا بـيـت، له هـمـوـو كـارـيـكى نـارـيـك هـر چـهـنـد بـچـوـو كـيـش بـى خـوى به دـوـر بـگـرـيـت زـيـده دـمـسـت بـلاـو نهـبـيـت له و شـتـانـهـى خـواى گـهـوره بـوى حـلـال كـردـو و بـيـن.

★ پېوښته بانگهـوازيكار به چاويكى نزم سهـيـرى دـونـيا بـكـات و مـل مـلـانـى له سـهـر نهـكـات بـو نهـوـى خـهـلكـى بـرـواى هـى بـكـن و بـيـتـه جـى مـتـمـانـهـى خـهـلكـى .

گـرـنـگ نهـوـيه بانگهـوازيكار دـونـيا بـخـاـته ژيـر هـى يـهـكـانـى بـو خـزمـهـتـى بـيـرور اـكـهـى به كـارى بـهـيـتى، نهـك خـزمـهـتـى دـونـيا بـكـات، تا خـهـلكـى بـزـانـن كـه نه دـونـياى مـهـبـهـسـته و نه پـهـو پـايـهـش .

جا نهـگـر. بانگهـوازيكار بـيـهـوى بـيـتـه نمـوـنـهـى يـهـكى چـاك بـو خـهـلكـى و چـاوى لى بـكـرى پېوښته قـسـه و كـردارى يـك بـن، هـر وـهـكو قـورـئـانـى پـيـرـوز له سـهـر زـوـبـانـى حـهـزـهـتى شـوعـهـيـب (سـلاوى خـواى له سـهـر بـيـت) دـمـفـهـر مـوى:

«وما ارید ان اخالفکم الی ما انهاکم عنه ان ارید الا الاصلاح ما استطعت
وما توفیقی الا باللہ علیہ توکلت والیہ انیب، (هود ۸۸)»

بویہ زانا ناته‌واو ناریکه‌کان خه‌لکئی ته‌نها به قسه بو لای ئیسلام بانگ
ده‌کن، به‌لام خو‌یان نایکه‌ن و به‌جی ناهیتن نه وهک تووشی ئیش نازار
و زیان و ماندوو بوون بن.

جا براو خوشکی بانگه‌وازیکار پیویسته به‌رده‌وام پیتشه‌واو نموونه بیت له
قسه و کردارتدا.

لێرما مه‌سه‌له‌یه‌ک هه‌یه پیویسته ئاگاداری بین ئه‌ویش ئه‌وه‌یه که گه‌لی
که‌س واتیگه‌یشتوون که موسلمانانی بانگه‌وازیکار نابیت باسی شتی‌ک بکات
که خو‌ی به‌ته‌واوی به‌جی نه‌هیتاوه، یان قه‌ت نابیی نه‌هی له شتی‌ک بکات
که خو‌یشی هیتستا وازی ئی نه‌هیتاوه به‌لکو ئه‌مه‌شیان هه‌له‌یه چونکه له
قورئان و سوننه‌ت دا به‌لگه‌ی له‌سه‌ر هه‌یه که مرو‌ف هه‌ر چه‌نده که‌م و
کو‌ری هه‌بیت به‌لام هه‌رده‌بیی فه‌رمان به‌چاکه‌ بکات و ریگا له‌ خراپه
بگریت ئه‌گه‌ر بو خو‌یشی تی‌ی که‌وتبیی، هه‌ندیک له‌ گه‌وره‌ زانایان ده‌لین:

مرو‌ف ئه‌گه‌ر مه‌ی خو‌روه‌مش بیت هه‌ر ده‌بیی نه‌هی له‌م کاره‌ خراپه‌ بکات.
من چون ئه‌توانم به‌ بیانووی ئه‌وه‌ی که‌وا هه‌له‌یه‌کم هه‌یه، یا گوناهیکی زل
تر بکه‌م ئه‌ویش بی‌ دنگ بوونه له‌ ئاستی خراپه‌ و فه‌سادی دا، تا‌که‌ مه‌رج
بو‌ئهم کاره‌ ئه‌وه‌یه که‌ به‌ دل‌سو‌زی و به‌ راستگویی بیت، نه‌ک به‌ نیفاق و
بو‌خه‌له‌تاندنی خه‌لکی یا بو‌لاف و گه‌زاف ئی‌دان.

ئه‌گه‌ر باوکی‌ک جگه‌ره‌کیش بیت مانای ئه‌وه‌ نیه‌ ریگا ه‌دات مناله‌کانی فه‌ری

جگہ رکیشان بن! بہ لکو پیوستہ قہدہ غیان فی بکات و تی یان بگہ نی
کہ ٹو توش بووہو ناتوانی وازی فی بہیتی .

ولو لم یغظ الناس من هو مذنب
فمن یغظ العاصین بعد محمد

ٹہ گہر بلدین نابی مروقی گوناہبار ناموزگاری خہ لکی بکات، ٹہ ی لہ دوای
محمد ﴿ﷺ﴾ کی ٹہ بی بیست ناموزگاری و رینموونی خراپہ کاران بکات؟

بانگہ وازی کار بہ رامبہر ہر ہلہو خراپہ بہ کی براہ کی موسلمانی با
چاکہ بہ کی لہ بہ رامبہردا بنوینی، سینہ فراوان بی، ہر وہ کو پیغہ مہر
﴿ﷺ﴾ بکات بہ رامبہر ستہم فی کردنی بہ خشین و فی بووردنی ہہ بیست وہ
ٹہ گہر کہ سیک ہیچی ہی نہ داباہہ، ٹہو ہی ٹہ دا ٹہ گہر کہ سیک سہردانی
نہ گردبایہ سہردانی ٹہ کرد . ٹہوہ بوورہ وشتی پیغہ مہران (سلاوی خویان
لہ سہر بیست).

خودای گہورہ و میہرہ بان ٹسمہ و ٹیوہش بخاتہ سہر راستہ ریگای خوبی،
گومرا نہ بین و کہ سیش گومرا نہ کہین، خودا بہ میہرہ بانی خوبی
بہانبہ خشی . فهو اهل التقوی و اهل المغفرة
والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته
سبحانک اللهم و یحمدک اشهد ان لا اله الا انت استغفرک واتوب الیک

کوٹائی

ناو ۋرۈك

لاپەرە

- ۱ - بى پېشەكى _____ ۶
- ۲ - بەرزىرەن خور. موشى _____ ۷
- ۳ - موسلمانىك و.. بانگەوازى _____ ۸
- ۴ - خالىكى تر _____ ۹
- چەند رەوشنىك _____ ۱۰
- يەكەم: راستكۈنى _____ ۱۰
- دوۋەم: نارامگرى _____ ۱۶
- سىيەم: خو بەزل نەزانىن _____ ۲۳
- چواردەم: دادگەرى _____ ۲۹
- پېنجەم: سوزىكى زىندوو _____ ۵۴
- شەشەم: ئاۋاتمەندى _____ ۵۷
- دوۋوتە _____ ۵۹

